

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Pile

Wiadomości Opinie Materiały

Biuletyn Pilskiej Oświaty

3/2023

ISSN 1429-6276

Wstęp 1

**Wiadomości
Opinie, Materiały
3/2023**

ISSN 1429-6276

Wydaje

Centrum Doskonalenia
Nauczycieli w Pile
ul. Bydgoska 21
64-920 Piła

Kontakt:

Dyrektor

67 352 70 11

Sekretariat

67 352 70 10

Pracownia Kształcenia Ustawicznego

67 352 70 21
67 352 70 22
pku@cdn.pila.pl

Pracownia Doradztwa

67 352 70 26
67 352 70 28
pd@cdn.pila.pl

Pracownia Informacji i Wydawnictw

67 352 70 27
67 352 70 40
piw@cdn.pila.pl

Redaktor naczelny

Grzegorz Bogacz

Zespół Redakcyjny

Katarzyna Kwaśnik
dr Paweł Michał Owiśniany

Skład Łamanie

Sławomir Kozłowski

Korekta

Katarzyna Włodkowska

Ważne i refleksyjne

1. Monika Stemler – To zdjęcie mówi, że... Monografia wybranego przejawu deindywidualizacji: odbiór treści publikowanych przez magicGirl/kwater girl. 2
2. Monika Jeż – *Szkoła w obłokach - szansa czy zagrożenie* 8
3. Katarzyna Pastusiak – Czas na awans... Podejście drugie. Mianowanie wg „nowych” zasad 13

Dobre praktyki

1. Arkadiusz Lotek – Cykl Kolba w pracy trenera, nauczyciela, doradcy metodycznego 21
2. Joanna Bąk – „W świecie pszczół” innowacja przeprowadzona w Zespole Szkół Gastronomicznych w Pile 24
3. Kinga Hering – Dobre praktyki na naukę języka angielskiego przed egzaminem ósmoklasisty 28

Co warto przeczytać?

1. Dominika Łusiewicz – Polecam... 68 pomysłów na lekcje polskiego. 31
2. Natasza Knop-Wrzalik – Polecam... Historia naturalna przyszłości. 32
3. Katarzyna Kwaśnik – W świecie książek obrazkowych (picture book)... Lisa Aisato – „Życie”. 33

Katarzyna Kwaśnik, nauczyciel konsultant, CDN w Pile

Od Redakcji

Zatem powitaliśmy, kolejny nowy rok szkolny. W okolicznościach upalnego początku września przyjazną wydaje się być „ławeczka” i lektura naszego Biuletynu.

A jest co czytać...

Zaczynamy od refleksji socjologicznej. Młoda dziewczyna, tuż po studiach, a jakże dojrzałe spojrzenia na media społecznościowe. Dowiadujemy się o zjawisku deindywidualizacji, co to są virale, a wszystko zanalizowane socjologicznie i podparte solidnymi podstawami.

Dalej jest kolejny interesujący temat, wywołujący szereg dyskusji – edukacja domowa. Ta forma edukacji jest pełna zalet, ale też nie pozbawiona wad. Aby się o tym przekonać sięgnij do tego artykułu.

Awans zawodowy to ciągle aktualny temat. Wychodząc naprzeciw zainteresowaniom nauczycieli prezentujemy drugie podejście do tematu. Tym razem o „Mianowaniu wg nowych zasad”.

Dobre praktyki to stały punkt naszego Biuletynu. Jest o Cyklu Kolba, o innowacji, ale także o tajnikach przygotowania ósmoklasistów do egzaminu zewnętrznego z języka angielskiego.

Tym razem w strefie literatury metodycznej mamy wysyp godny zasobnych w grzyby okolicznych lasów. Zatem na „grzybobraniu”... Jest „68 pomysłów na lekcje języka polskiego, jest „Historia naturalna przyszłości”. Na zakończenie tradycyjny picturebook, malujący obrazami i piórem zawiłości ludzkiego życia.

Niezmiennie całemu Biuletynowi, towarzyszą przepiękne, nostalgiczne fotografie naszej koleżanki Emilii Jaworskiej-Weyders. W końcu rzeczona wcześniej „ławeczka” jest inspirowana Jej fotografiami.

Monika Stemler mgr socjologii

To zdjęcie mówi, że...

Monografia wybranego przejawu deindywiduacji: odbior treści publikowanych przez magicGirl/kwater girl

OPIS ZJAWISKA

Mniej więcej rok temu, podczas przeglądania podesyłanych mi przez znajomych tiktoków, moją uwagę zwrócił filmik pewnej osoby o nicku „kwatergirl”. Od kilku miesięcy konto o tej nazwie już nie istnieje, ale sama postać wciąż obecna jest w mediach społecznościowych, nieustannie zadziwiając mnie tym, jak jest odbierana i traktowana przez inne osoby, które zdają się nie mieć – albo naprawdę nie mają ze sobą nic wspólnego, oprócz oczywiście, bycia użytkownikiem tego samego portalu.

TikTok, kiedyś funkcjonujący pod nazwą Musical.ly, to platforma internetowa oraz aplikacja mobilna z rodzaju mediów społecznościowych, która umożliwia swoim użytkownikom publikowanie oraz oglądanie krótkich filmików o różnej tematyce, często mocno wyedytowanych za pomocą filtrów, z chwytliwą piosenką lub dźwiękiem w tle. Specyfika TikToka polega przede wszystkim na tym, że filmiki na stronie głównej można przewijać bez końca i generują się one z dość dużą losowością, więc za każdym razem na odbiorców czekają inne, nowe treści. Dzięki tej funkcji, wiele osób traktuje korzystanie z TikToka jako sposób walki z nudą i monotonią życia codziennego, mogąc się po prostu zrelaksować – najczęściej kilkunastosekundowe tiktoki nie zmuszają użytkowników do głębszych przemyśleń, nie są aż tak angażujące, przekazują informacje w sposób skrócony i przyjemny. Sama, choć długo się przed tym wzbraniałam (mając świadomość, że jest to medium niezwykle uzależniające i zdradliwe), zainstalowałam tę aplikację i muszę przyznać rację jego zagorzałym fanom – rzeczywiście, można się przy niej odprężyć, oderwać od codzienności, dowiedzieć się czegoś ciekawego albo po prostu pośmiać.

Kilkunastosekundowy filmik przedstawiał wyglądającą na młodą dziewczynę w krótkich, czarnych włosach, z grzywką na bok. Miała na sobie duże okulary z intensywnie czerwonymi oprawkami, nadającymi jej twarzy nieco karykaturalnych rysów. Od razu zwróciłam uwagę na jej zęby, również duże i wystające pomiędzy warg, niczym sztuczne zęby kupowane do kostiumów na Halloween. Ubrana była w zupełnie niepasujący kolorystycznie zestaw, który bardzo przypominał modę z początku XXI wieku (czyli coś, o czym człowiek chciałby zapomnieć¹) i w niezgrabny sposób tańczyła do jednego z wówczas bardzo popularnych na TikToku dźwięków. Filmik zupełnie mi się nie spodobał, więc szybko go przewinęłam, nie oglądając do końca i zapominając o sprawie. Mimo to, kilka dni później znów dostałam od koleżanki tiktoka kwatergirl, tym razem innego, na którym śpiewała jakąś znaną piosenkę. Był to bardzo zły cover wokalny i zrobiło mi się trochę przykro, gdy uświadomiłam sobie, że być może ta dziewczyna robi to wszystko na poważnie i oczekuje aprobaty lub popularności, a w komentarzach zapewne czyta tylko same negatywne opinie na temat swojego wyglądu, albo że fałszuje. Ku mojemu zaskoczeniu, tiktok ten miał kilkadziesiąt tysięcy polubień i same pozytywne, miłe komentarze. Zaintrygowana, weszłam na kanał, na którym znalazłam wiele innych filmików, z jeszcze gorzej wykonanymi coverami i jeszcze większą ilością polubień. Nie potrafiłam wówczas tego zrozu-

¹ <https://www.vice.com/en/article/bj7wy4/all-hail-2002-the-worst-year-in-fashion-history> [dostęp: 28.01.2023].

mieć – dlaczego ci wszyscy ludzie są tacy zgodni w komentowaniu i sprawiają wrażenie, że naprawdę wspierają tę dziewczynę, a nawet że publikowane przez nią treści im się podobają? Za sprawą tik tokowego algorytmu, przez kolejne tygodnie na mojej stronie głównej pojawiało się coraz więcej filmików z kanału kwatgirl, i chociaż przy niektórych udawało mi się znaleźć ironiczne komentarze, to wciąż przeważała liczba tych, które wyglądały na szczere pochwały. Próbowałam dowiedzieć się, czy kwatgirl to jakiś eksperyment społeczny, czy dziewczyna robi sobie z nas żarty, a może to ja nie jestem na bieżąco z jakimś internetowym trendem i wszyscy po prostu się złączyli, że będą udawać jej fanów? Być może wynika to z moich własnych, przykrych doświadczeń, ale przywykłam, że odmienność jest niepożądana i niechciana, że osoby odstające od norm zawsze padają ofiarami krytyki, są wyśmiewane, szykanowane, a nawet piętnowane na forum publicznym. Przykład kwatgirl i jej tiktokowego „fandomu” przeczył wszystkiemu, w co do tamtej pory wierzyłam.

W lipcu 2022 roku, użytkowniczka ogłosiła na swoim kanale, że odchodzi z platformy TikTok z powodu sytuacji związanej z wojną w Ukrainie². Zaraz jednak utworzyła konto na innym, równie popularnym portalu społecznościowym Twitter, gdzie podażyła za nią rzesza obserwujących. Twitter znany jest również pod potoczną nazwą „ćwierkacz”, która nawiązuje do angielskiego słowa *tweet*, oznaczającego właśnie ćwierkanie, oraz do charakterystycznego, niebieskiego ptaszka w logo. Korzystanie z niego przypomina trochę korzystanie z TikToka – na stronie głównej znajduje się nieskończona nitka krótkich (ograniczonych limitem słów) wpisów różnych użytkowników. Można dodawać zdjęcia i filmiki oraz tworzyć wątki, ale cechą charakterystyczną jest właśnie możliwość przejrzania dziesiątek niepowiązanych ze sobą tweetów w zaledwie kilka minut. Obecnie, konto magicGirl (@oliwkamaciasto³) ma ponad 28,7 tysięcy obserwujących i pomimo publikowania nieco innych treści, niż na TikToku, Oliwia wciąż otrzymuje mnóstwo ciepłych, pozytywnych komentarzy od użytkowników Twittera, którzy znani są ze swojej krytyczności i nierzadko nawet agresji wobec wszystkiego, co im się nie spodoba. Najpopularniejsze tweety magicGirl zaczynają się słowami „To zdjęcie mówi, że” po których następuje wyjaśnienie i pasująca do opisu grafika, najczęściej przerobiona w prostym programie graficznym.

². <https://vm.tiktok.com/ZMYLKpLaj/> [dostęp: 28.01.2023].

³. <https://twitter.com/oliwkamaciasto> [dostęp: 28.01.2023].

⁴. <https://twitter.com/oliwkamaciasto/status/1577766345097318402> [dostęp: 28.01.2023].

Powyżej: przykład typowego tweeta magicGirl

Powyżej: przykłady komentarzy. Chociaż Twitter to serwis publiczny, a konta nie są zablokowane, zasłoniłam nazwy użytkowników w celu ochrony ich prywatności. Warto jednak dodać, że jedno z tych kont jest bardzo popularne (124,7 tysięcy obserwujących).

SOCJOLOGICZNA INTERPRETACJA ZJAWISKA

Zaobserwowany w tym przypadku przykład deindywiduacji polega na upowszechnieniu się pewnego modelu zachowania wśród niepowiązanych ze sobą, często również anonimowych ludzi – użytkowników portali TikTok i Twitter, sprawiając, że czasowo stali się podobni do siebie nawzajem w pewnym aspekcie. Filmiki oraz posty publikowane przez kwatgirl, a później magicGirl, były dość specyficzne, odbiegające od wielu norm, i być może dlatego zyskały tak gwałtowną popularność, stając się *viralem*, czyli treścią internetową, która w wirusowy sposób zostaje rozpowszechniona wśród dużej liczby osób, stając się dla nich interesująca i ciekawa. Model takiej wirusowej formy komunikacji został pierwszy raz opisany przez Daley'a i Kendalla⁶ i odwoływał się do podobieństwa mechanizmu upowszechniania się plotki do sposobu, w jaki rozprzestrzeniają się wirusy. Tak jak moi znajomi zaczęli podsylać mi filmiki kwatgirl, tak z pewnością wielu innych użytkowników TikToka poznało ją w dokładnie ten sam sposób, udostępniając jej treści kolejnym osobom, aż, mówiąc kolokwialnie, „poszła w viral”, czyli stała się nagle bardzo rozpoznawalna⁷. W trakcie wykładu z przedmiotu „Deindywiduacja. Socjologia zachowań zbiorowych”, prowadzonym w roku akademickim 2022/23 przez Profesora Marka Krajewskiego, omówiliśmy uzupełnienia modelu Daley-Kendall, poszerzone o bardziej współczesny kontekst. Zwróciliśmy szczególną uwagę na istotność topologii sieci, czyli tego, jak bardzo podatne na wirusowe formy komunikacji są sieci społecznościowe, w tym też portale, których przykładem byłby właśnie TikTok lub Twitter. Ich funkcjonowanie, oparte ściśle na algorytmach i udostępnianiu treści przez użytkowników, wzmacnia częstotliwość występowania komunikatów o charakterze wirusowym (tak powstają virale).

Wyjaśnieniem dla tysięcy pozytywnych komentarzy pod publikacjami Oliwii może być zjawie-

⁵ Ibidem.

⁶ D. Daley; D. Kendall. 1965. Stochastic Rumours. IMA Journal of Applied Mathematics, Volume 1, Issue 1. Londyn: Academic Press.

⁷ <https://www.diki.pl/słownik-angielskiego?q=go+viral> [dostęp: 28.01.2023].

sko naśladownictwa, które zostało scharakteryzowane przez wybitnego socjologa Gabriela Tarde jako najważniejszy, naturalny proces społeczny, polegający na powtórzeniu czyjegoś zachowania lub przyswojenia pewnego wzorca działania – ogromnie ważne są tu prawa hierarchii, bliskości oraz insertowania⁸. Popularność pewnych zachowań w Internecie, w szczególności w mediach społecznościowych, osiągana jest bowiem na dwa sposoby (pojedynczo lub naraz): ktoś o wyższej pozycji w hierarchii społecznej, na przykład popularne konto z setkami tysięcy obserwujących lub celebryta, opowiada się pozytywnie lub negatywnie za pewnym działaniem i w związku z tym zachęca lub zniechęca innych do tej samej reakcji, albo dana treść, wraz ze sposobem jej interpretacji, zostaje udostępniona przez tak dużą ilość osób, że następuje społeczna legitymizacja danego sposobu myślenia – bo przecież tak wiele osób nie może się mylić. Myślę, że w przypadku kwaterglass/magicGirl można mówić tutaj o spełnieniu wszystkich trzech praw naśladownictwa według Tarde'a. Pozytywne komentarze użytkowników popularnych kont wpłynęły na późniejsze zachowania ich własnych obserwujących, którym algorytm podsunął te same filmiki i tweety. Im więcej osób decydowało się na powielenie schematu i napisania Oliwii czegoś miłego (albo chociaż kliknięcie ikonki serduszka), tym bardziej wiarygodne oraz zachęcające stawało się to zachowanie. Wreszcie, zgodnie z prawem insertowania, ten nowy wzorec komentowania zaczął skutecznie wypierać stary, i obecnie pod tweetami magicGirl każdy przejaw hejtu jest tłumiony i tłumiony przez znaczną liczbę osób, a takie nic nie wnoszące do dyskusji niemiłe komentarze są silnie piętnowane. Nawet jeśli z początku większość osób udawała fanów Oliwii i posługiwała się ironią, doświadczenie to z pewnością urefleksyjniło ich sposób myślenia, dodając im pewnej społecznej wrażliwości. Szerzej aspekt ten omawiał dr hab. Wojciech Kulesza⁹, tłumacząc specyfikę psychologii naśladownictwa. Skłonność ludzi do naśladowania innych uzasadniona jest naturalną potrzebą bycia lubianym i akceptowanym, a powszechność tego zjawiska jest tym większa, im bardziej prospołeczną postawę ktoś przyjmuje. Użytkownicy portali społecznościowych, choć najczęściej ukrywają się pod niezdradzającymi ich prawdziwej tożsamości nickami i awatarami, wciąż pragną czuć tę społeczną akceptację, stać się częścią internetowej wspólnoty. Dlatego też tak chętnie przyjmują te same postawy, co pozostali, dlatego naśladują bardziej popularnych użytkowników, udzielając się w sekcjach komentarzy pod viralowymi treściami, licząc na nawiązanie pozytywnych relacji z możliwie jak największą grupą. Już teraz, po wpisaniu w wyszukiwarkę na portalu Twitter hasła „to zdjęcie mówi, że”, zobaczymy nie tylko posty magicGirl, ale też jej naśladowców, fanów, a nawet osób średnio zaznajomionych z jej osobą, którym po prostu spodobał się taki oryginalny pomysł na tweeta.

MOŻLIWE SKUTKI ZJAWISKA

Georg Simmel tłumaczył modę jako pewien mechanizm zmiany społecznej, oparty na zaobserwowanym przez niego związku między potrzebą upodabniania się oraz odróżniania od innych¹⁰. Bardzo możliwe, że efektem zachowań ludzi komentujących treści publikowane przez Oliwię będzie nastanie nowej „mody”, zmieniającej na stałe podejście użytkowników portali społecznościowych do osób, które w jakiś sposób odbiegają od ogólnych norm, ale pragną uznania i aprobaty. Oczywiście, budzi to moralne wątpliwości. Czy w porządku jest okłamywać innych, na przykład chwając talent, którego nie posiadają? Granice między „na żarty” a „na

⁸ G. Tarde. 1904. *Laws of imitation*. Nowy Jork .

⁹ W. Kulesza. 2016. *Efekt kameleona. Psychologia naśladownictwa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR

¹⁰ G. Simmel. 1905. *Filozofia mody*. Berlin.

serio” potrafią być w Internecie cieńsze niż lód, a powielanie kłamstwa może kogoś bardzo skrzywdzić, gdy prawda wyjdzie na jaw. Z drugiej strony, portale typu Twitter są bardzo toksyczne, pełne anonimowych osób, które czują się z tego tytułu bezkarne i hejtują innych bez wyrzutów sumienia, a nawet z przyjemnością – bo przecież w Internecie są nietykalni. Pokazanie tym osobom, że ich zachowanie jest niepożądane i nieaprobowane, w skuteczny sposób zniechęca je do kontynuowania, dzięki czemu media społecznościowe stają się bezpieczniejszym, bardziej otwartym miejscem, gdzie każdy jest akceptowany. Specyficzne sieci, w ramach których funkcjonują użytkownicy TikToka, Twittera i tym podobnych, to wzajemnie oddziałujące na siebie układy złożone, które z jednej strony cechują się bardzo wysoką nieprzewidywalnością, a z drugiej – sprzyjają powielaniu się zachowań i upodabnianiu się do siebie jednostek. Jeśli więcej osób takich jak magicGirl postanowi spróbować swoich sił w mediach społecznościowych, atmosfera na tych portalach w najgorszym wypadku może po prostu pozostać niezmienna. Bardziej prawdopodobne jest jednak, zgodnie z charakterystyką zjawisk o charakterze deindywidualnym, że pozostanie po tym jakiś ślad, podpowiadający ludziom bardziej pozytywny wzorzec zachowań. Choć Gustave Le Bon pisał jedynie o tłumach fizycznych, elementy jego psychologii tłumu¹¹ mają zastosowanie nawet w przypadku tłumów o charakterze psychologicznym, pozafizycznym. Zbiorowość, jaką są użytkownicy portali społecznościowych, jest dla mnie szczególnym rodzajem zgromadzenia, który poza aspektem fizycznej bliskości posiada wszystkie cechy charakterystyczne tłumu. Możliwość komentowania i udostępniania treści pozwala wchodzić ludziom w interakcje, stawać się bardziej podobnymi do siebie, wspólnie reagować na różne bodźce, trwać tak przez dłuższy czas lub szybko się rozproszyć. Mechanizmem powstania takiego internetowego tłumu zawsze jest jakaś nadzwyczajna sytuacja, a uczestnicy odruchowo upodabniają się będą do tych, którzy sprawiają wrażenie wartych naśladowania lub nawiązania z nimi relacji. Dla Le Bona ważne było również pojęcie *wyobraźni tłumu*¹², które rozumiem jako zbiorową lub nabytą w trakcie funkcjonowania w ramach tłumu zdolność do poszerzonej interpretacji rzeczywistości, szczególnie jeśli w grę wchodzi kategorie nieprawdopodobności i abstrakcji, niezwykle pociągające dla rzeczonoego tłumu. Myślę, że specyfika zachowań oraz działań związanych z uczestnictwem w różnego rodzaju mediach społecznościowych jest dobrym odzwierciedleniem tezy Le Bona, biorąc pod uwagę fakt, że ludzie pociągają w rzeczywistości online to, że można ją dowolnie modyfikować. Fenomen związany z kwaterglass/magicGirl może skłonić do głębszej refleksji na temat siły społecznych wpływów w social media, oraz uświadomić użytkownikom (a także i przeciwnikom) tych portali, że hasło „żyjemy w społeczeństwie” nie powinno się odnosić już tylko do życia w świecie realnym, ale i też w wirtualnym, a wiedza z zakresu socjologii zachowań zbiorowych i psychologii tłumu (której podstawy opracowano już ponad sto lat temu) może być z powodzeniem wykorzystywana przy analizie nowoczesnych zjawisk społecznych, obserwowanych w Internecie.

BIBLIOGRAFIA I NETOGRAFIA

1.D. Daley; D. Kendall. 1965. Stochastic Rumours. IMA Journal of Applied Mathematics, Volume 1, Issue 1. Londyn: Academic Press.

¹¹ G. Le Bon. 1998. Psychologia tłumu. Warszawa: Wydawnictwo PAVO. .

¹² Ibidem

- 2.G. Le Bon. 1998. Psychologia tłumu. Warszawa: Wydawnictwo PAVO.
- 3.G. Simmel. 1905. Filozofia mody. Berlin.
- 4.G. Tarde. 1904. Laws of imitation. Nowy Jork.
- 5.W. Kulesza. 2016. Efekt kameleona. Psychologia naśladownictwa. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.
- 6.<https://twitter.com/oliwkamaciasto> [dostęp: 28.01.2023].
- 7.<https://twitter.com/oliwkamaciasto/status/1577766345097318402> [dostęp: 28.01.2023].
- 8.<https://vm.tiktok.com/ZMYLKpLaj/> [dostęp: 28.01.2023].
- 9.<https://www.diki.pl/slownik-angielskiego?q=go+viral> [dostęp: 28.01.2023].
- 10.<https://www.vice.com/en/article/bj7wy4/all-hail-2002-the-worst-year-in-fashion-history> [dostęp: 28.01.2023].

fot. Emilia Jaworska-Weyders

Monika Jeż, nauczyciel konsultant, CDN w Pile

SZKOŁA W OBŁOKACH - SZANSA CZY ZAGROŻENIE

„Bezużyteczną rzeczą jest uczyć się, lecz nie myśleć, a niebezpieczną myśleć, lecz nie uczyć się niczego..”

Konfucjusz, „Księga aforyzmów” Katarzyna Janus

Edukacja domowa

Historia europejskiej edukacji zaczęła się w V wieku p.n.e. w miastach-państwach starożytnej Grecji, gdzie wielcy filozofowie tacy jak Platon czy Sokrates zgłębiali zawilgości życia.

Oczywiście pamiętamy, że przez długi czas edukacja była przywilejem wybrańców, elit, a nauka wiązała się nierozłącznie z nauczaniem religii. Pozycja społeczna, rola przywódcy, obliogowała do wykształcenia umiejętności ponadprzeciętnych, potrzebnych do realizacji swoich celów. Ale już wówczas zauważono, że zamykanie dzieci w salach jest czymś ograniczającym potencjał, nienaturalnym. Dzieci wolały spędzać czas w środowisku rodzinnym, nabywać użyteczne umiejętności społeczne, a rodzic był mistrzem. Jako wsparcie pojawili się nauczyciele domowi, guwernerzy. To właściwie protoplaści współczesnej idei edukacji domowej, która jest alternatywą dla szkoły pozwalającą na realizację procesu nauczania w środowisku rodzinnym.

Współcześnie realizujemy prawo do nauki, prawo niezwywalne i dostępne.

Zgodnie z przepisami, w Polsce obowiązek szkolny obejmuje dzieci i młodzież w wieku od 6 do 18 roku życia. Nie muszą one uczęszczać do tradycyjnej szkoły. Mogą wybrać inną formę kształcenia, jaką jest nauczanie domowe (homeschooling). Po spełnieniu odpowiednich formalności (decyzja dyrektora wybranej placówki) rodzice lub wyznaczone osoby przejmują rolę nauczycieli. Podstawą promocji do wyższej klasy jest coroczne zdanie egzaminów klasyfikacyjnych z poszczególnych przedmiotów. I tu należy podkreślić, że uzyskanie oceny negatywnej jest podstawą do powrotu dziecka do nauki w szkole stacjonarnej. Na dzień 01 maja 2023 roku w Polsce edukacją domową objętych zostało aż 42 329 uczniów.

Czy to dużo? Skąd wzrost zainteresowania taką formą nauki?

Edukacja domowa to ogromne wyzwanie pełne zalet, ale też nie pozbawione wielu wad, a motywacja do takiego sposobu kształcenia jest bardzo różna.

Przykład I

Pani z korporacji, Pan z korporacji, zmęczeni tempem narzuconym przez firmę i brakiem równowagi pomiędzy pracą a życiem rodzinnym, postanawiają wyjechać, zwiedzić Amerykę Południową. Ponieważ ich sytuacja życiowa, zawodowa i finansowa na to pozwala, planują wycieczkę na około 360 dni. Oczywiście zabiorą swoje dzieci w wieku szkolnym. Rodzice świadomi, wykształceni, przygotowani na wyzwanie, znający języki obce. Chcą empirycznie pokazać świat dzieciom, otworzyć je na naukę poprzez doświadczanie, otwarcie na inność, wielokulturowość. Nie hamują naturalnej ciekawości dziecka, pozwalają na kontakt z dobrymi i trudnymi relacjami, na zmęczenie, ograniczenia i konieczność radzenia sobie w różnych sytuacjach, na kompromis. Uczą akceptacji i pracy zespołowej, odpowiedzialności przez codzienną naukę. I tu świetnie sprawdzi się edukacja domowa. Rodzic pragnący wolności w edukacji pozwala rozwinąć dziecku pasje i zainteresowania. Bierze oczywiście na siebie odpowiedzialność za program i metody kształcenia, organizując sposób ich realizacji zgodnie

z potrzebami, wiekiem i predyspozycjami. Może zastosować najnowocześniejsze, dostępne dla niego metody pozwalające na maksymalne wykorzystanie potencjału dziecka. Ogromna motywacja rodzica i świadomość uzyskanych przez dziecko korzyści to wsparcie, którego nie jest w stanie zapewnić tradycyjna szkoła. Ale taka formuła nauki jest niestety dostępna dla nielicznych.

Dośkonale! Taki obraz edukacji (domowej) wygląda wyjątkowo atrakcyjnie, jednak wymaga od rodzica i rodziny dużego zaangażowania, wkładu pracy i odpowiedzialności za jej efekty.

Rzeczywistość

Rozczarowanie systemem edukacji powoduje, że rodzice podejmują wyzwanie jakim jest samodzielne nauczanie swoich dzieci. Chcą zapewnić im wszechstronny rozwój, rozbudzić kreatywność i nie wywoływać presji, z którą młodzi ludzie sobie nie radzą. Dopasowują sposób i tryb nauki do indywidualnych potrzeb dziecka oraz ograniczają negatywne wpływy rówieśnicze. Dają poczucie komfortu, bezpieczeństwa i budują swój autorytet. Rodzic znający możliwości i potrzeby swojego dziecka jest w stanie poświęcić mu odpowiednią ilość czasu na opanowanie materiału, dostosowując tempo pracy. Nauka w domu pozwala na uniknięcie konfrontacji z rówieśnikiem, nadążaniem za grupą czy wszechogarniającą nudą. Nie ma sprawdzianów, ocen, konkurencji, niesympatycznego, negatywnie nastawionego nauczyciela. Rodzic – prowadzący edukację domową - samodzielnie dobiera materiał, realizując podstawę programową. Powinien korzystać z wysokiej jakości materiałów edukacyjnych: tradycyjnych podręczników, e-booków oraz platform edukacyjnych. Plusem jest niewątpliwie swoboda i elastyczny czas pracy. Możliwość przekazywania wiedzy w dowolnym miejscu i czasie, wykorzystanie miejsc kultury, wycieczek jako atrakcyjnych form wspierających naukę. Rodzic ma także pełną kontrolę nad sposobem spędzania i zagospodarowania czasu nauki i odpoczynku.

Edukacja domowa to ważna decyzja.

Nie każdy jest na to przygotowany. Czy rodzic zrezygnuje z pracy zawodowej? Czy dysponuje odpowiednią ilością czasu? Czy codzienne przygotowywanie materiałów na lekcje nie okaże się zbyt wymagającym zajęciem? Czy jest w stanie poświęcać codziennie swój wolny czas na naukę i wreszcie - czy udźwignie ten obowiązek przez cały rok? Nie można również zapomnieć o tym, że w szkole nawiązują się relacje rówieśnicze, przyjaźnie. Dlatego nasuwa się kolejne pytanie - czy dziecko nie będzie czuło osamotnienia i wykluczenia z grupy rówieśniczej? A może ciągła obecność w domu z rodzicem, bez zdobywania doświadczeń w kontaktach z dorosłymi z poza rodziny spowoduje trudności w nawiązywaniu znajomości i budowaniu prawidłowych relacji w przyszłości? Czy jesteśmy gotowi na takie wyzwanie? A wreszcie: jak zastąpić kolegę, przyjaciela, jak nauczyć pracy w grupie, jak rozwinąć właściwe kompetencje społeczne?

Jeśli czujemy, że potencjał naszego dziecka nie jest wykorzystany, a wręcz marnowany, że nie radzi sobie ono w tradycyjnej szkole, że nie ma wolności i indywidualizacji, to ED jest zbawieniem. Jeżeli rodzic nie jest w stanie sam poradzić sobie z ED, pojawia się wsparcie w postaci nowego – starego zawodu edukatora domowego, ale to koszt na który niekoniecznie można sobie pozwolić. Przyznam, że dopiero kiedy zagłębiłam się w organizację edukacji domowej, to spotkałam się z profesjonalnym przygotowaniem do tej idei kształcenia. Mianowicie istnieją studia podyplomowe dla edukatorów domowych. Należy się zastanowić, czy wkrótce nie okaże się to zawodem nauczycielskiej przyszłości.

Sporo miejsca poświęciłam ED, ale było to zamierzone działanie, mające na celu przybliżenie

kolejnej, nowej, rewolucyjnej opcji edukacyjnej.

Szkoła w Chmurze

Szkoła w Chmurze - ładna nazwa, kojarzy się z przestrzenią, wolnością, dostępnością, otwartością. A skoro chmura, to tak jak obłok, dostępna dla wszystkich.

W ciągu ostatnich dwóch lat coraz częściej słyszymy o takiej - jakże dobrze znanej nam z czasu pandemii - formie nauczania. Zdalna edukacja jest obecnie dostępna dla każdego ucznia, a Szkoła w Chmurze jest największą placówką w Polsce oferującą tego typu usługi. Szkoła w Chmurze, zgodnie z PO, jest niepubliczną szkołą finansowaną z subwencji ministerialnej, całkowicie bezpłatną dla uczniów. Nie jest klasyczną ED, ponieważ uczeń otrzymuje wsparcie w postaci zajęć przygotowanych na platformie edukacyjnej. W związku z tym, rodzic nie jest obciążany wyszukiwaniem materiałów edukacyjnych.

Opinie na temat nauki w Szkole w Chmurze są podzielone, szkoła ma zarówno wielu zwolenników, jak i przeciwników. Podobnie jak ED, stanowi rozwiązanie dla dzieci, które w standardowej szkole nie mogą rozwijać swoich pasji, nie mieszczą się w ramach edukacyjnych i nie przystają do wymogów dzisiejszej rzeczywistości.

Kilka faktów

Szkoła w Chmurze powstała w 2011 roku z inicjatywy Fundacji Społeczeństwo. Jest to organizacja pożytku publicznego, mająca za zadanie zwiększenie różnorodności w edukacji oraz wprowadzenie pozytywnych zmian społecznych. Pomysłodawcą i założycielem jest Mariusz Truszkowski. Szkoła w Chmurze jest odpowiedzią na brak atrakcyjnej oferty kształcenia, propozycją szukającą równowagi pomiędzy tradycyjną szkołą, a realnymi potrzebami ucznia. Ponieważ ideą szkoły jest nauka on-line, informacje na jej temat zasięgnęłam z Internetu. Na stronie internetowej promującej ten model edukacji domowej otrzymujemy pakiet informacji o tym, jak krok po kroku przejść z nauki w szkole konwencjonalnej do Chmury. Atrakcyjność tej formy polega na braku bezpośredniego zaangażowania rodzica w naukę dziecka. Uczniowie otrzymują dostęp do platformy edukacyjnej, a następnie pracują samodzielnie przy wsparciu nauczycieli. Przystępując do nauki nie ponosisz kosztów oraz możesz logować się na dowolnym urządzeniu, z dowolnego miejsca w Polsce. Oferta skierowana jest do uczniów szkół podstawowych i liceów, ale tylko przed ukończeniem 18-go roku życia. Podobnie jak w tradycyjnej ED, uczniowie uczą się w wybrany przez siebie sposób, nie ma zadań domowych, sprawdzianów. Obowiązkowe jest natomiast przystąpienie i rozwiązanie corocznych testów z poszczególnych przedmiotów (test pisemny i ustny). Ten rodzaj edukacji pozwala na rozwijanie zainteresowań, uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach dodatkowych, również dedykowanych uczestnikom ED (on-line). Uczeń ma czas na wypoczynek, sen, budowanie relacji z rodziną i rówieśnikami. Oprócz podstawowej oferty platformy uczniowie mogą korzystać z projektów, konsultacji, społeczności, kursów kompetencji, spotkań - oczywiście wszystko on-line. Dostają gwarancję wolności, przestrzeni, rozwoju, wakacyjnych staży zawodowych oraz kompleksowego wsparcia. Najlepsi absolwenci otrzymują oferty pracy (freelancer, praca w startupach - pozyskiwanie nowych rynków do rozwoju własnego produktu/ usługi, np. pracuj.pl. Gratka .pl.)

Tyle z oferty.

Młode pokolenie wie, że można się uczyć i nie wychodzić z domu. Przystępują do zajęć zgodnie z biologicznym zegarem: jedni przed południem, drudzy około południa, np. po treningu lub szkole muzycznej, a inni dopiero wieczorem. Dzieci z klas I-III otrzymują plakaty z drze-

wem kompetencji, gdzie wspólnie z rodzicami określają, czego chcą się uczyć - nie logują się na platformie, pracują z kartami pracy. Ale tutaj potrzebny jest rodzic. Uczniowie od klas 4-tych szkoły podstawowej do końca liceum logują się do specjalnej platformy e-learnigowej. Samodzielnie podejmują decyzję czego i ile będą się w danym dniu uczyć (dostępna baza kart pracy na cały rok), mogą skorzystać z różnego rodzaju warsztatów oraz logować się na konsultacje z nauczycielem. Spotkania mają charakter indywidualny lub grupowy, w zależności od potrzeb, przypominają trochę konsultacje akademickie. Oczywiście nie ma oceniania, kartkówek, odpytywania i stresu. Nauczyciel ma możliwość sprawdzenia aktywności ucznia na platformie.

Szkoła zatrudnia już około tysiąca nauczycieli i stale poszerza grono pedagogiczne.

Efekty nauki są oczywiście kontrolowane. Każdy uczeń musi raz w roku zdać egzaminy klasyfikacyjne z poszczególnych przedmiotów (tak jak w ED), w formie pisemnej i ustnej, w zdalnej obecności nauczyciela. Egzamin pisemny zalicza za pomocą testu na platformie, z materiału ze znanych mu kart pracy, natomiast ustny polega na omówieniu przygotowanego przez siebie projektu lub wypowiedzi na konkretny temat. Zgodnie z przepisami PO, uczniowie oczywiście przystępują do egzaminów zewnętrznych organizowanych przez OKE, czyli ósmoklasisty i maturalnego. Egzaminy te są organizowane tradycyjnie - nie ma możliwości zdawania on-line. Nie znalazłam informacji na temat egzaminów z kwalifikacji zawodowych, ponieważ w bieżącym roku szkolnym utworzono pierwsze technikum w Chmurze, ale należy złożyć że być może będą odbywać się częściowo zdalnie, gdyż egzaminy te mają także formułę elektroniczną. Uczeń nie otrzymuje promocji w przypadku 3. niezdanych egzaminów (podobnie jak w ED - powrót do nauki w tradycyjnej szkole), nie ma również możliwości poprawienia oceny ze zdanego egzaminu.

Szkoła w Chmurze z całą pewnością wypełnia lukę w szeroko rozumianej ofercie edukacyjnej. Błyskawicznie wykorzystwała potencjał zdalnego nauczania i dostosowała się do potrzeb rynku. Jest nowoczesna i spełnia oczekiwania młodzieży. Reaguje natychmiast na potrzeby, na problemy, na wszystko, co dzieje się tu i teraz. Tradycyjny, mało elastyczny system edukacji, nie przystaje do realiów obecnego świata. Młodzi ludzie krytycznie postrzegają brak wolności, doświadczenia, nieuwzględniania indywidualnych potrzeb. Doskonale wiemy, że jest to bardzo trudne w realiach polskiej szkoły borykającej się z przeładowaniem klas, podstawy programowej, niedostosowaniem warunków pracy, brakami kadrowymi i sprzętowymi. Rzeczywistość szkolna nie jest atrakcyjna dla młodego człowieka, bodźcowanego przez otaczający go zalew informacji. To jest proces, za którym bardzo trudno nadążyć. Umiejętne ukierunkowanie i ciągłe ewoluowanie edukacji oznacza ogrom pracy. Dotrzymać kroku zmieniającemu się światu jest bardzo trudno nam dorosłym, a co dopiero młodemu człowiekowi.

Przypadek II

Uczeń lat 16 dokonał wyboru szkoły ponadpodstawowej. Niestety rzeczywistość nie pokryła się z oczekiwaniami i możliwościami młodego człowieka. Do tego doszły trudności adaptacyjne, nowe środowisko, dojazdy do szkoły, brak motywacji i wsparcia w rodzinie. Przestaje chodzić do szkoły, pojawia się problem z uzyskaniem promocji - i mamy porażkę edukacyjną. Nadchodzi pandemia, nauka zdalna i okazuje się, że jest mu w domu dobrze. Od nowego roku szkolnego nie chce wracać już do tradycyjnego modelu nauki. Ujawniają się również inne deficyty, które przy nauce zdalnej i ED „mogą się ukryć”. I tutaj Szkoła w Chmurze pozwoli na realizację

obowiązku szkolnego, udzieli wsparcia pod warunkiem, że uczeń będzie spełniał założenia pracy w tym systemie.

Omówione przypadki mają charakter indywidualny. Gdy młody człowiek faktycznie ma rozbudowane zainteresowania, pasje i do tego wsparcie w rodzicach, to szkoła w Chmurze jest dla niego idealna. Jeśli rodzina jest przy tym w stanie zapewnić mu wszechstronny rozwój, zadbać o emocje, budować właściwe relacje i reagować na ewentualne zauważone problemy, jest to dla niego szkoła marzeń.

Jednak musimy pamiętać, że mimo wszystko do Szkoły w Chmurze trafiają uczniowie z różnych środowisk i różnych powodów. Uczeń wycofany, z problemami socjalizacyjnymi, chowający się za ekranem może jednak potrzebować wsparcia, terapii psychologicznej, a nawet psychiatrycznej. Praca „na żywo” pozwala na obserwację, na stosunkowo szybkie wychwycenie dysfunkcji społecznych, często wynikających z zaniedbań rodzicielskich czy problemów rodzinnych. Przecież to w szkole najczęściej nawiązują się przyjaźnie na całe życie, dziecko uczy się współpracy w grupie. Brak bezpośredniego kontaktu rówieśniczego to obecnie już problem socjologiczny, który z całą pewnością za kilka, kilkanaście lat pokaże nowe oblicze dorosłego społeczeństwa. Czy jesteśmy na to przygotowani? Nauczanie zdalne pokazało, jak duża liczba uczniów nie radzi sobie mimo wszystko z izolacją i jakim problemem może okazać się „ukrywanie” za ekranem. Ogromny kryzys suicydalny, brak prawidłowych więzi emocjonalnych, to zagrożenia, które rosną w zastraszającym tempie i na razie nie mamy na nie systemowego, a właściwie żadnego rozwiązania. Czy Szkoła w Chmurze jest w stanie sobie z tym poradzić?

Platforma edukacyjna w Szkole w Chmurze jest tylko narzędziem i ma też swoje niedoskonałości. Nie można zweryfikować np. samodzielności pracy i nie myślę tylko o klasycznym „ściągnięciu”. Należy dobrze zrozumieć założenia szkoły i cały czas pamiętać, że odpowiedzialność spoczywa na rodzicu – patrz ED. To rozwiązanie dla uczniów, którzy chcą się uczyć, samodzielnych, zdyscyplinowanych, z otwartą głową i zmotywowanych. Obawiam się ewentualnego wykorzystania tego rodzaju kształcenia przez unikających odpowiedzialności rodziców i uczniów. A to w przypadku dysfunkcyjnej rodziny i relacji może okazać się problemem nie do rozwiązania. Rodzi się pytanie czy młody, jeszcze niedojrzały człowiek będzie umiał po wirtualnej nauce zaistnieć na uczelni, w zakładzie pracy? Czy jego dorosłe życie będzie oparte na właściwych relacjach? Czy nie będzie unikał kontaktów społecznych? Ktoś jednak musi nas w przyszłości leczyć, obciąć włosy czy zaserwować kawę i nie możemy liczyć na to, że obsłuży nas wirtualnie. Starsze pokolenie odejdzie i konieczna jest prosta zastępowalność, pozwalająca na funkcjonowanie cywilizacji.

Czy edukacja w chmurze jest szansą, czy zagrożeniem? Należy rozpatrzyć wielopoziomowo związane z nią szanse, i zagrożenia. A może szkoła w Chmurze zmienia „muszę” na „chcę” Obserwując w swojej pracy nauczyciela pogarszający się stan zdrowia psychicznego i fizycznego młodzieży przeraża mnie brak wychowania fizycznego w ED. Rozumiem, że to rodzic powinien zadbać o dobrostan psychofizyczny, jednak rzeczywistość pokazuje, że często to właśnie on „zwalnia” bo katar, po chorobie czy też mało ważne. Spotykam się z rodzicami świadomymi, rozumiejącymi potrzebę aktywności fizycznej dla prawidłowego rozwoju dziecka w myśl zasady „w zdrowym ciele zdrowy duch”. W ten sposób inwestują w przyszłość młodego człowieka wyposażając go w umiejętności utylitarne niezbędne w codziennym życiu, pozwalające na dokonanie wyboru i znalezienie chociażby sposobu na rozładowanie stresu.

Katarzyna Pastusiak, doradca metodyczny, ekspert ds. awansu zawodowego nauczycieli

Czas na awans...

Podejście drugie. Mianowanie wg „nowych” zasad

Przekonać nieprzekonanych. Mam nadzieję, że od lutowego artykułu, serii szkoleń i wielu spotkań z nauczycielami udało mi się przekonać przynajmniej kilka osób, że awans da się ujarzmić. Co więcej - wiem, że niektórzy już przeszli na kolejny „leweł” i z powodzeniem wspierają młodszych stażem kolegów, pomagając im przygotować się do wspinaczki na kolejne szczeble nauczycielskiej kariery. Z tego miejsca dziękuję za zaufanie, mnóstwo informacji zwrotnych po zdanych egzaminach i przebytych rozmowach kwalifikacyjnych. Ojców i matek sukcesu jest wielu, powiedzmy, że daleka ciotka cieszy się razem z Wami.

Mianowanie – po nowemu...

Rok szkolny 2022/23 przyniósł zmiany w awansie nauczycieli. Najwięcej problemów dyrektorom, mentorom i samym nauczycielom przysparzają nowe zasady mianowania. Nawet nie dlatego, że to dyrektor szkoły decyduje o wielu czynnikach wpływających na ten proces, ale przede wszystkim dlatego, że nie ma jasno określonych wymagań dotyczących tych niemal czterech lat przygotowania do zawodu nauczyciela. I o ile w drugim, i czwartym roku przygotowania nauczyciele skupieni są na prowadzeniu zajęć (w obecności różnych, wskazanych w rozporządzeniu osób) oraz na ocenie pracy, to trzeci, a przede wszystkim pierwszy rok pracy (przecież najtrudniejszy dla nauczyciela) został pozostawiony do indywidualnych ustaleń dyrektora, mentora i nauczyciela rozpoczynającego pracę.

W tym tekście postaram się przybliżyć ścieżkę awansu zawodowego nauczyciela rozpoczynającego pracę w zawodzie aż do egzaminu na stopień nauczyciela mianowanego.

Przepisy prawa, które dotyczą tej grupy nauczycieli

- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (w brzmieniu z 5 sierpnia 2022 i zmianą z 28.07.2023)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 września 2022r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 sierpnia 2022r. w sprawie oceny pracy nauczycieli

Wszystkie informacje opracowałam w oparciu o obowiązujące przepisy prawa:

Dla kogo nowa ścieżka awansu?

Przepisy prawa precyzują, kto może skorzystać jeszcze ze starej ścieżki awansu (do 2027r.) ale też kogo dotyczy nowa ścieżka. Zatem, kto będzie realizował nową ścieżkę mianowania?

1. Nauczyciele zatrudnieni w szkole począwszy od 1 września 2022r.,
2. Nauczyciele zatrudnieni w szkole przed 1 września 2022 r., którzy do 31 sierpnia 2022r. nie uzyskali stopnia nauczyciela kontraktowego,
3. Nauczyciele zatrudnieni w szkole przed 1 września 2022 r., którzy do 31 sierpnia 2022 r. uzyskali stopień nauczyciela kontraktowego lecz do 31 sierpnia 2027r. nie uzyskują stopnia nauczyciela mianowanego według przepisów dotychczasowych.

Ilustracja 1. Schemat nowej ścieżki mianowania (opracowanie własne)

Pierwszy rok pracy

Nauczyciel rozpoczyna pracę. Dyrektor wyznacza mu mentora, z którym nawiązuje współpracę. Wie, że wg § 2.1 rozporządzenia dotyczącego awansu, w czasie przygotowania do zawodu powinien:

1. poznać organizację, zadania i zasady funkcjonowania szkoły;
2. prowadzić powierzone mu zajęcia i uczestniczyć w pracach związanych z realizacją zadań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i innych statutowych zadań szkoły wynikających z potrzeb szkoły i środowiska lokalnego;
3. obserwować zajęcia prowadzone przez mentora lub innego nauczyciela;
4. doskonalić kompetencje w związku z wykonywanymi obowiązkami, w szczególności w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych;
5. przeprowadzić zajęcia, o których mowa w art. 9fa ust. 1 i 5 ustawy, a w przypadkach, o których mowa w art. 9fa ust. 10, 11 i 13 oraz art. 9g ust. 7b ustawy – także zajęcia, o których mowa w art. 9fa ust. 10, 11 i 13 oraz art. 9g ust. 7b ustawy;
6. dokonywać ewaluacji własnej pracy i wykorzystywać jej wyniki do doskonalenia dalszej pracy;
7. dzielić się wiedzą z innymi nauczycielami w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego.

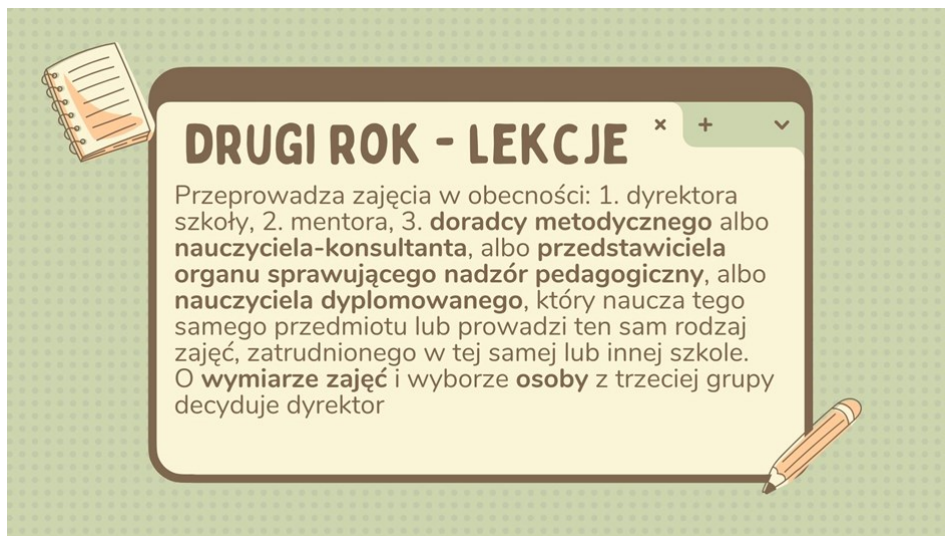
Wiadomo, że te warunki trzeba spełnić w ciągu niemal czterech lat. W piątym punkcie zapis dotyczy zajęć prowadzonych w drugim i ostatnim roku stażu, które omówię w kolejnych odsłonach. Nie ma zatem informacji w jaki sposób i w jakim wymiarze nauczyciel ma realizować poszczególne zadania. Dlatego dobrze, jeżeli dyrektor, mentor i zainteresowany nauczyciel ustalą pewne zasady (może nawet kontrakt) na początku pierwszego roku. Wszystkim ułatwi to pracę i nie będzie stwarzać niepotrzebnych niedomówień. Można ustalić system sprawozdawczości (np. wg wyżej wymienionych punktów (§ 2.1 rozporządzenia o awansie nauczycieli) wymagań egzaminacyjnych (§ 6 rozporządzenia o awansie nauczycieli), albo wg szczególnych kryteriów oceny pracy (§ 2 rozporządzenia o ocenie pracy nauczycieli); można ustalić harmonogram obserwacji i sposób ich dokumentowania (scenariusze, omówienia, itp.). Należy przede wszystkim jasno określić w jakie działania i w jakim zakresie będzie włączał się nauczy-

ciel początkujący.

Drugi rok pracy

W tym roku nauczyciel ma przed sobą dwa spore wyzwania:

1. Prowadzenie lekcji w obecności osób wskazanych w KN art. 9fa. 1

Ilustracja 2. Prowadzenie zajęć (Opracowanie własne)

W drugim roku odbywania przygotowania do zawodu, przed dokonaniem oceny pracy, nauczyciel **jest obowiązany** przeprowadzić zajęcia, w wymiarze co najmniej **jednej godziny**, w obecności:

1) **dyrektora szkoły,**

2) **mentora,**

3) **doradcy metodycznego albo nauczyciela-konsultanta, albo przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny, albo nauczyciela dyplomowanego, który naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć, zatrudnionego w tej samej lub innej szkole.**

O **wymiarze zajęć**, decyduje dyrektor szkoły, biorąc pod uwagę potrzeby nauczyciela w zakresie doskonalenia umiejętności praktycznych.

Osobę, o której mowa w pkt. 3, wskazuje **dyrektor szkoły**.

Po przeprowadzeniu zajęć, osoby obecne podczas przeprowadzania zajęć omawiają je z nauczycielem.

Tyle mówią przepisy prawa. Jak to rozumieć? Czy to jedna godzina w roku, na którą dyrektor zaprosi mentora i kogoś z grupy wymienionej w pkt. 3. Niekoniecznie. Ustawodawca jasno wskazał, że o wymiarze tych godzin decyduje dyrektor. Jeśli będzie uważał to za słuszne, biorąc pod uwagę potrzeby nauczyciela w zakresie doskonalenia umiejętności praktycznych (KN Art. 9fa.2) takich lekcji może być więcej. Druga sprawa – to również dyrektor decyduje, którą osobę z wymienionych w pkt. 3 nauczycielowi na lekcję zaprosi. Każda z tych lekcji powinna być omówiona z osobą/osobami obserwującymi.

2. Pierwsza ocena pracy

W drugim roku dyrektor dokona oceny pracy.

Ocenie pracy podlegają szczegółowe kryteria pracy (obowiązkowe i dodatkowe). Dyrektor przy ocenie bierze pod uwagę wszystkie kryteria obowiązkowe i dwa kryteria dodatkowe (jedno kryterium dodatkowe wybiera nauczyciel, a jedno dyrektor). Dyrektor rozpoczynając procedurę oceny informuje nauczyciela wskazując jedno kryterium dodatkowe, natomiast nauczyciel wybiera drugie kryterium dodatkowe, które będzie podlegać ocenie.

Kryteria obowiązkowe obejmują (wg rozporządzenia)

1. poprawność merytoryczną i metodyczną prowadzonych zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
2. dbałość o bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki;
3. znajomość praw dziecka, w tym praw określonych w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. poz. 526, z 2000 r. poz. 11 oraz z 2013 r. poz. 677), ich realizację oraz kierowanie się dobrem ucznia i troską o jego zdrowie z poszanowaniem jego godności osobistej;
4. wspieranie każdego ucznia, w tym ucznia niepełnosprawnego, w jego rozwoju oraz tworzenie warunków do aktywnego i pełnego uczestnictwa ucznia w życiu szkoły oraz środowiska lokalnego;
5. kształtowanie u uczniów szacunku do drugiego człowieka, świadomości posiadanych praw oraz postaw: obywatelskiej, patriotycznej i prospołecznej, w tym przez własny przykład nauczyciela;
6. współpracę z innymi nauczycielami w zakresie wynikającym z realizowanych przez szkołę zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz zadań statutowych;
7. przestrzeganie przepisów prawa z zakresu funkcjonowania szkoły oraz wewnętrznych uregulowań obowiązujących w szkole, w której nauczyciel jest zatrudniony;
8. poszerzanie wiedzy i doskonalenie umiejętności związanych z wykonywaną pracą, w tym w ramach doskonalenia zawodowego;
9. współpracę z rodzicami

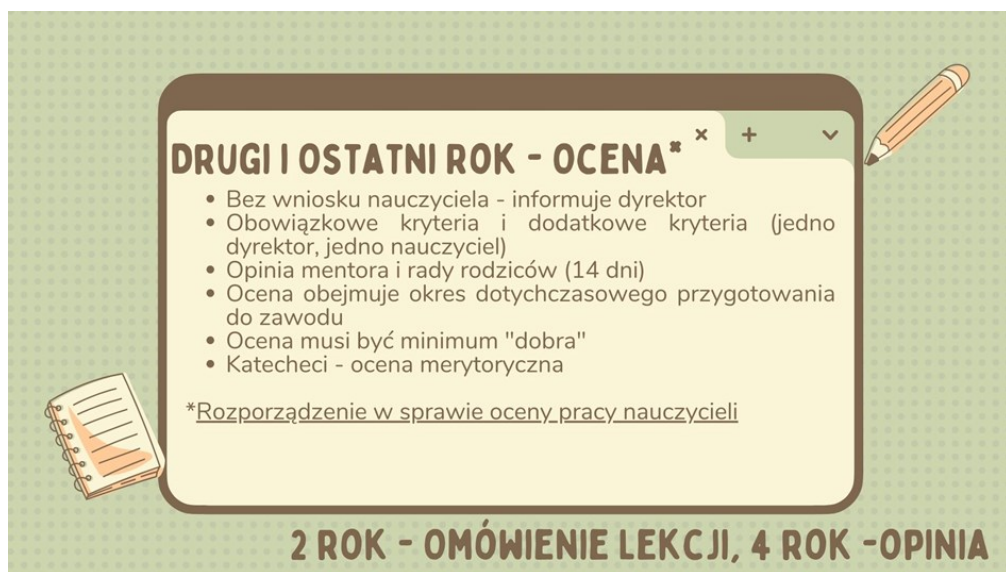
Kryteria dodatkowe obejmują (wg rozporządzenia)

1. planowanie, organizowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych wynikających ze specyfiki szkoły i zajmowanego stanowiska, z wykorzystaniem metod aktywizujących ucznia, w tym narzędzi multimedialnych i informatycznych dostosowanych do specyfiki prowadzonych zajęć;
2. diagnozowanie potrzeb i możliwości ucznia oraz indywidualizowanie pracy z uczniem;
3. analizowanie własnej pracy, wykorzystywanie wniosków wynikających z tej analizy do doskonalenia procesu dydaktyczno-wychowawczego i opiekuńczego oraz osiąganie pozytywnych efektów pracy;
4. wykorzystywanie w pracy wiedzy i umiejętności nabytych w wyniku doskonalenia zawodowego;
5. realizowanie innych zajęć i czynności, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, zwanej dalej „ustawą – Karta Nauczyciela”, w tym udział w przeprowadzaniu egzaminów, o których mowa w art. 42 ust. 2b pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela, i prowadzenie konsultacji, o których mowa w art. 42 ust. 2f ustawy – Karta Nauczyciela;
6. podejmowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych, programowych lub metodycznych w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;

7. pobudzanie inicjatyw uczniów przez inspirowanie ich do działań w szkole i środowisku pozaszkolnym oraz sprawowanie opieki nad uczniami podejmującymi te inicjatywy;
8. prowadzenie oraz omawianie zajęć otwartych dla nauczycieli lub rodziców;
9. realizowanie powierzonych funkcji lub innych zadań zleconych przez dyrektora szkoły;
10. umiejętność rozwiązywania konfliktów wśród uczniów;
11. umiejętność rozpoznawania i stosowania komunikacji niewerbalnej oraz doskonalenie umiejętności komunikacyjnych;
12. opracowywanie i wdrażanie innowacyjnych programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych lub innych programów wynikających ze specyfiki szkoły lub zajmowanego stanowiska, z uwzględnieniem potrzeb uczniów;
13. przeprowadzanie ewaluacji działań wynikających z pełnionej funkcji lub zadań związanych z oświatą realizowanych poza szkołą oraz wykorzystywanie jej wyników do podnoszenia jakości pracy szkoły;
14. współpracę z Centralną Komisją Egzaminacyjną lub okręgową komisją egzaminacyjną, w szczególności w charakterze egzaminatora, autora zadań lub recenzenta, placówkami doskonalenia nauczycieli lub uczelniami w zakresie opieki nad studentami odbywającymi praktyki pedagogiczne;
15. inne szczególne osiągnięcia nauczyciela wynikające z jego pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

Dyrektor wystawiając ocenę bierze pod uwagę pracę nauczyciela od początku zatrudnienia. Posiłkuje się opinią mentora i rady rodziców. Nauczyciel, aby nadal pracować w danej szkole musi otrzymać minimum ocenę dobrą w czterostopniowej skali ocen (wyróżniająca, bardzo dobra, dobra i negatywna).

Nauczyciel, który uzyskał negatywną ocenę pracy w drugim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, nie może być ponownie zatrudniony w tej samej szkole do czasu uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego. (KN Art. 9fa 12)

DRUGI I OSTATNI ROK - OCENA*

- Bez wniosku nauczyciela - informuje dyrektor
- Obowiązkowe kryteria i dodatkowe kryteria (jedno dyrektor, jedno nauczyciel)
- Opinia mentora i rady rodziców (14 dni)
- Ocena obejmuje okres dotychczasowego przygotowania do zawodu
- Ocena musi być minimum "dobra"
- Katecheci - ocena merytoryczna

*[Rozporządzenie w sprawie oceny pracy nauczycieli](#)

2 ROK - OMÓWIENIE LEKCJI, 4 ROK - OPINIA

Ilustracja 3. Ocena (opracowanie własne)

Trzeci rok pracy

Nauczyciel ma wglądny rok spokoju. Po ubiegłorocznych obserwacjach i ocenie pracy realizuje nadal zadania wynikające z § 2.1 rozporządzenia dotyczącego awansu.

Czwarty rok pracy (a właściwie ostatnie 9 miesięcy)

Podobnie, jak w drugim roku nauczyciel ma dwa spore wyzwania przed sobą, a na koniec jeszcze egzamin.

1. Prowadzenie zajęć przed komisją

Ilustracja 4. Prowadzenie zajęć przed komisją (opracowanie własne)

W ostatnim roku dyrektor szkoły powołuje komisję, która będzie obserwować zajęcia prowadzone przez nauczyciela. Te zajęcia powinny zostać omówione ze wszystkimi obserwującymi je osobami. Omówienie zajęć, to przede wszystkim zwrócenie uwagi na poprawność merytoryczną, realizację celów, elastyczne reagowanie, na różne sytuacje, kulturę osobistą nauczyciela, komunikację werbalną i niewerbalną. Ale w czasie omówienia powinny także zostać jasno sformułowane metody i formy zastosowane w czasie zajęć oraz powinna być wykazana indywidualizacja nauczania. Jeśli w czasie tych zajęć nie były użyte narzędzia multimedialne – komisja ma obowiązek przygotować dla nauczyciela zadanie z użyciem multimediiów.

Nauczyciel musi otrzymać pozytywną opinię komisji, aby mógł przystąpić do dalszej procedury awansu.

2. Ocena pracy

W czwartym roku, dyrektor szkoły rozpocznie kolejną procedurę dokonania oceny pracy. Nie różni się ona od tej, dokonywanej w drugim roku pracy.

Aby nauczyciel mógł złożyć wniosek o postępowanie egzaminacyjne do organu prowadzącego musi otrzymać minimum **dobrą** ocenę pracy (szczegółowe regulaminy oceniania są ustalone w szkołach).

Komisja egzaminacyjna

Ilustracja 5. Egzamin (opracowanie własne)

1. Dokumentacja do komisji

Nauczyciel składa do organu prowadzącego następujące dokumenty:

- **wniosek** (imiona i nazwisko, datę urodzenia oraz adres do korespondencji nauczyciela; miejsce zatrudnienia i zajmowane stanowisko; podpis nauczyciela)
- **zaświadczenie dyrektora szkoły** (m.in. informacja o odbyciu przez nauczyciela przygotowania do zawodu, wymiarze zatrudnienia i nauczonym przedmiocie)
- **kopie dokumentów potwierdzających posiadane kwalifikacje zawodowe** poświadczone przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem
- **kopię karty oceny pracy** poświadczonej przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem
- **kopię pozytywnej opinii o przeprowadzonych zajęciach** poświadczonej przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem

Jeśli nauczyciel złoży dokumentację do końca czerwca, to postępowanie egzaminacyjne musi odbyć się do 31 sierpnia, a wnioski złożone do 31 października są rozpatrywane do końca grudnia danego roku.

Posiedzenie komisji

- Komisja zapoznaje się z dokumentacją (opinia i ocena)
- Nauczyciel wykazuje się umiejętnością rozwiązania, wskazanego przez komisję egzaminacyjną problemu związanego z wykonywaną pracą,
- Nauczyciel odpowiada na pytania dotyczące wymagań (z § 6 rozporządzenia o awansie)

Zakres wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności niezbędnych do efektywnego realizowania obowiązków

1. znajomość przepisów prawa dotyczących organizacji, zadań i zasad funkcjonowania szkoły, w której nauczyciel odbywał przygotowanie do zawodu nauczyciela;
2. umiejętność prowadzenia zajęć w sposób zapewniający właściwą realizację statutowych

zadań szkoły, w szczególności realizację podstawy programowej;

3. umiejętność rozpoznawania potrzeb uczniów i indywidualizowania nauczania;
4. umiejętność stosowania w pracy wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki;
5. znajomość środowiska uczniów oraz umiejętność uwzględniania w swojej pracy problematyki środowiska lokalnego i współczesnych problemów społecznych i cywilizacyjnych;
6. umiejętność korzystania w pracy, zwłaszcza w trakcie prowadzonych zajęć, z narzędzi multimedialnych i informatycznych.

Przepisy przejściowe

Nauczycielom, którzy do 31 sierpnia 2027r. nie uzyskają stopnia nauczyciela mianowanego według starych przepisów (z 2018r.) oraz nauczycielom, którzy do 31 sierpnia 2022r. nie uzyskali stopnia nauczyciela kontraktowego, do okresu odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela wlicza się okres dotychczasowego zatrudnienia nauczyciela w szkole w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami, (z wyłączeniem okresów nieobecności nauczyciela w pracy trwających nieprzerwanie dłużej niż 30 dni, z wyjątkiem okresów urlopu wypoczynkowego), z tym, że w przypadku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela w wymiarze:

- 3 lata i 9 miesięcy – okres wliczany do okresu przygotowania do zawodu nauczyciela nie może być dłuższy niż 3 lata,
- 2 lata i 9 miesięcy – okres wliczany do okresu przygotowania do zawodu nauczyciela nie może być dłuższy niż 2 lata.

Co z tego wynika?

- Nauczyciele mają zaliczony dotychczasowy staż pracy pod warunkiem posiadania kwalifikacji i pracy na min. 1/2 etatu
- Muszą spełnić wszystkie wymagania z ostatniego roku pracy
- Złożyć wniosek o postępowanie egzaminacyjne (w jednym z dwóch terminów) i przystąpić do egzaminu

Życzę powodzenia w „zmaganiach awansowych”

Od autora.

Od ponad dwóch dekad zasiadam w komisjach kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych jako ekspert do spraw awansu zawodowego nauczycieli i niemal tyle lat dzielę się z nauczycielami swoim eksperckim doświadczeniem przygotowując ich na różnych etapach awansu – od planowania, przez dokumentację, sprawozdawczość aż po przygotowanie do spotkania komisją. W cyklu artykułów w Biuletynie Pilskiej Oświaty chciałabym podzielić się z Państwem swoją wiedzą, doświadczeniem, ale też spostrzeżeniami aktywnego, niezależnego członka komisji awansowej, który ma możliwość obserwacji wszystkich uczestniczących w postępowaniu podmiotów. Oczywiście nie chodzi tu o łamanie tajemnicy poszczególnych komisji, ale o ukazanie pewnych szczególnych sytuacji, różnych interpretacji i nadinterpretacji przepisów i przede wszystkim udzielenie pomocy nauczycielowi, który przed taką komisją prędzej czy później stanie. Do Państwa dyspozycji pozostają w CDN w Pile (e-mail i nr telefonu znajduje się na stronie).

Arkadiusz Lotek, nauczyciel matematyki

Cykl Kolba w pracy trenera, nauczyciela, doradcy metodycznego

Jedną z najbardziej funkcjonalnych metod wykorzystywanych w procesie trenerskim jest cykl Kolba, który przedstawia model uczenia się oparty na doświadczeniu. Cykl Kolba jest niezwykle immersyjną metodą, która angażuje uczestników szkoleń. „Psychologia rozwojowa dowodzi, że osoba dorosła, mimo postępującego procesu starzenia się biologicznego, przez całe życie dysponuje znacznym potencjałem rozwoju, a co za tym idzie i możliwościami uczenia się, bowiem za procesy uczenia się dorosłych odpowiada tzw. inteligencja skryształizowana (w odróżnieniu od inteligencji płynnej, która jest w zasadzie wrodzona). Inteligencja krystaliczna może rozwijać się przez prawie całe życie człowieka, pod warunkiem, że osoba taka będzie cały czas wykorzystywać swój umysł. I tak jak ćwiczenia fizyczne sprawiają, że jesteśmy sprawni ruchowo, tak ćwiczenie umysłu zapewnia nam długotrwałą zdolność uczenia się. Skuteczność i efektywność uczenia się dorosłych zależą od tego, jaką strukturę wiedzy im proponujemy, na ile mogą wykorzystywać dotychczasowe umiejętności, nawyki, postawy, bowiem ludzie dorośli uczą się najlepiej, gdy w procesie mają możliwość odwoływania się do własnego doświadczenia w rozwiązywaniu pojawiających się problemów bądź osiągnięciu celów.”¹

Cykl Kolba to teoria stworzona przez Davida A. Kolba w 1984 roku. W myśl koncepcji dydaktycznej model ten składa się z czterech etapów:

- doświadczenia sytuacji;
- refleksji i obserwacji;
- konceptualizacji;
- eksperymentowania, tworzenia praktycznych rozwiązań.

W zaprezentowanym modelu dużą rolę odgrywa zależność pomiędzy interakcją, doświadczeniem, tworzeniem abstrakcyjnych teorii i ich implementacją w praktyce. Cykl Kolba ma charakter niezwykle angażujący, głównie z powodu działania, które jest immanentną częścią procesu. Pomysł na pracę z wykorzystaniem tego modelu edukacyjnego bez wątpienia kształci kompetencje związane z myśleniem krytycznym, gdyż rozwija umiejętność dostrzegania odległych zależności, uczy nieszablonowych rozwiązań.

Aby zaprezentować skuteczność modelu Kolba w pracy trenera, doradcy metodycznego polecam uwadze konspekt, w którym przedstawione są pomysły na wykorzystanie narzędzi online oraz cyklu Kolba podczas szkolenia dorosłych.

¹ Creative Commons - Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0 Polska
I. Kazimierska, I. Lachowicz, L. Piotrowska UCZENIE SIĘ DOROSŁYCH – CYKL KOLBA, ORE, Warszawa 2014

KONSPEKT TRENERSKI

CELE:	1. Umiejętność posługiwania się wybranymi narzędziami do pracy on-line (wordwall.net, jambord): - prezentacja możliwości strony wordwall.net - wykorzystanie narzędzi strony jambord 2. Stworzenie ćwiczenia przez uczestników i jego prezentacja grupie.
UCZESTNICZY:	Grupa szkoleniowa kursu STIS
EFEKT SZKOLENIA:	1. Umiejętność zaplanowania szkolenia z wykorzystaniem aktywnych technik online

TOTAL 1 h 00 min.

LP	MODUŁ Cel modułu	CZYNNOŚCI TRENERA	POMOCE	CZAS szacunkowy
CZEŚĆ PIERWSZA – PRZYGOTOWANIE DO SZKOLENIA ORAZ CZYNNOŚCI ORGANIZACYJNE				
1	Czynności wstępne Cel: • Komfort pracy	- przygotowanie i wysłanie uczestnikom instrukcji zalogowania się na stronie wordwall.net	instrukcja logowania	
2	Wprowadzenie do szkolenia Cel: • Pozyskanie uwagi uczestników • Zachęcenie ich do czynnego udziału w szkoleniu	Prezentacja trenera i założeń szkolenia: • Powitanie, przedstawienie tematu i celów szkolenia (prezentacja), • Przedstawienie metod pracy, podkreślenie roli praktycznego działania jako metody nauki. • KONTRAKT – czego wszyscy potrzebujemy w związku z celami i metodami warsztatu, aby poczuć się bezpiecznie i móc efektywnie wykorzystać ten czas.	prezentacja	5 min.
CZEŚĆ DRUGA – ZBIERANIE OCZEKIWAŃ, NAKREŚLENIE POLA DO PRACY				

1

KONSPEKT TRENERSKI

3	Wprowadzenie do szkolenia c.d. Cel: • Stworzenie dobrej atmosfery pracy podczas szkolenia • Analiza poziomu wiedzy i umiejętności uczestników w wykorzystywaniu metod aktywnych z zastosowaniem narzędzi on-line	Runda początkowa – analiza oczekiwań i postaw: - Ćwiczenie wstępne – ile z tych aplikacji i stron znasz i stosujesz w pracy? (ślajd prezentacji z nazwami aplikacji i stron) Uczestnicy przyklejają wirtualne odpowiedzi z wykorzystaniem narzędzia jambord Po wykonaniu ćwiczenia krótkie omówienie przez prowadzącego (uczestnicy mogą wskazać swoje odpowiedzi)	prezentacja narzędzie jambord	10 min
CZEŚĆ TRZECIA – PRACA Z PRZYKŁADOWYM NARZĘDZIEM ON-LINE				
4	Praca z aplikacją Cel: • Prezentacja możliwości aplikacji wordwall.net • Wykonanie ćwiczenia przez uczestników za pomocą aplikacji	- Ćwiczenie („powiedz dzień dobry jako...”). Wykorzystanie narzędzia do pracy online podczas losowania roli – omówienie możliwości aplikacji wordwall.net - Wykonanie przykładowego ćwiczenia przez prowadzącego (np. koło fortuny) - Wykonanie ćwiczenia przez uczestników szkolenia (dowolna tematyka i wybór rodzaju ćwiczenia)	Ćwiczenie „pudełka” - wordwall.net	25 minut
CZEŚĆ CZWARTA – ZASTOSOWANIE I PODSUMOWANIE				
5	Podsumowanie Cel: • Zachęcenie do stosowania narzędzi do pracy on-line podczas szkoleń	- Prezentacja wybranych ćwiczeń, - Dyskusja nad możliwościami do wykorzystania podczas szkoleń on-line - Podsumowanie i zakończenie szkolenia.		15 min

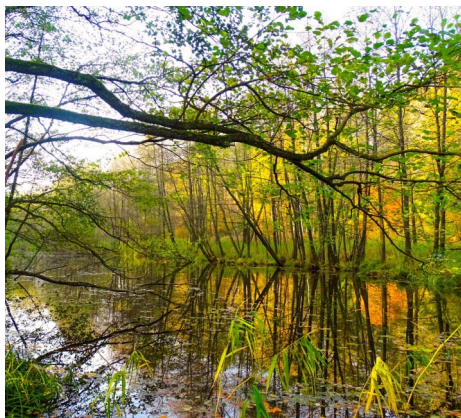
2

Skuteczność i efektywność uczenia się dorosłych zależą od struktury wiedzy, jaką im proponujemy, oraz od tego, na ile mogą wykorzystać swoje dotychczasowe umiejętności i doświadczenia. Dorośli uczą się najlepiej, gdy mają możliwość odwoływania się do swojego własnego doświadczenia w rozwiązywaniu problemów lub osiągnięciu celów. Cykl Kolba dostarcza struktury, która umożliwi uczniom budowanie nowych pojęć na podstawie swoich własnych doświadczeń i refleksji.

Wykorzystanie Cyklu Kolba w pracy nauczyciela przynosi liczne korzyści. Po pierwsze, ten model uczenia się angażuje uczniów w proces, co zwiększa ich zaangażowanie i motywację. Po drugie, kształtuje on umiejętność myślenia krytycznego, ponieważ uczniowie muszą dostrzegać zależności i tworzyć nieszablonowe rozwiązania. Po trzecie, Cykl Kolba pozwala na rozwijanie zdolności do tworzenia praktycznych rozwiązań, co ma zastosowanie w rzeczywistym życiu.

Cykl Kolba jest cennym narzędziem w pracy nauczyciela, ponieważ opiera się na doświadczeniach i angażuje uczniów w proces uczenia się. Daje możliwość budowania abstrakcyjnych teorii na podstawie konkretnych doświadczeń, co sprzyja rozwojowi umiejętności myślenia krytycznego i tworzenia praktycznych rozwiązań. Wartością tego modelu jest także fakt, że dostosowuje się do procesu uczenia się dorosłych, pozwalając im korzystać z własnego doświadczenia i wiedzy. Dlatego nauczyciele powinni rozważyć wykorzystanie Cyklu Kolba jako skutecznego narzędzia w swojej pracy edukacyjnej.

Arkadiusz Lotek — absolwent wydziału matematyki i informatyki UAM w Poznaniu, egzaminator maturalny, nauczyciel matematyki z 20-letnim doświadczeniem i eduinfluencer związany z Maturalni.com. Wolontariusz w Stowarzyszeniu Pomocy Rodzinom w Wyszku oraz wieloletni przewodniczący komisji młodzieżowej Zarządu Krajowego Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych. Koordynator i uczestnik projektów w ramach programu Erasmus+ oraz wielu projektów skierowanych do młodzieży. Organizator wielu spływów kajakowych, rajdów rowerowych i obozów narciarskich.

fot. Emilia Jaworska-Weyders

Joanna Bąk, nauczycielka biologii, Zespół Szkół Gastronomicznych w Pile

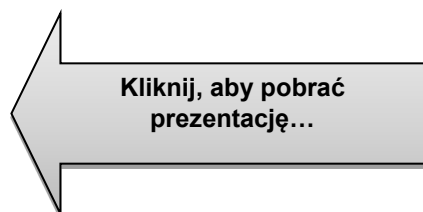
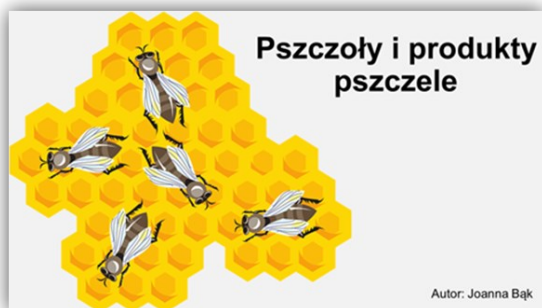
„W świecie pszczół” innowacja przeprowadzona w Zespole Szkół Gastronomicznych w Pile

Innowacja „W świecie pszczół” została realizowana w roku szkolnym 2022/2023 w II półroczu w pierwszych klasach technikum Zespołu Szkół Gastronomicznych w Pile.

Głównym celem realizowanego projektu było zwrócenie uwagi na środowisko naturalne, w którym żyją pszczoły. Ponadto zwrócono uwagę na kształtowanie właściwych nawyków w zakresie postaw proekologicznych oraz poszanowania przyrody.

Plan działań innowacji był przeznaczony dla klas I Zespołu Szkół Gastronomicznych w Pile, a innowacja została zrealizowana na zajęciach biologii w formie pogadanek, prezentacji, konkursów i wycieczki.

W ramach innowacji na lekcjach biologii odbyły się zajęcia pt.: „Pszczoły i produkty pszczele”. Uczniowie podczas prezentacji zapoznali się z budową pszczoły oraz z produktami jej funkcjonowania. W czasie zajęć uczniowie poznali budowę ula, strój pszczelarza, produkty pszczele np. propolis (kit pszczeli),wosk, miody odmianowe oraz rośliny miododajne np. face-lia, rzepak. Dowiedzieli się też na temat uloterapii oraz apiterapii. Ponadto uzyskali wskazówki jak zachować się podczas użądlenia przez pszczołę oraz w pasiece.

Zajęcia rozpoczęły się ankietą dotyczącą znajomości pszczół i produktów pszczelich. Ankietę otrzymali w formie linku w arkuszu google.

Następnie rozwiązywali krzyżówkę zakodowaną querkodem – lerning apps ([link](#)).

W ramach realizowanej innowacji odbyły się w dniu 23.05.2023 zajęcia otwarte pt.: „**Pszczoły i produkty pszczele**” z udziałem dyrekcji i nauczycieli.

Uczniowie podczas zajęć – fot. własna

Odbyły się następujące konkursy:

- **„Karnawałowy przysmak z dodatkiem miodu”(marzec)**

Celem konkursu było wykonanie przystawki z użyciem miodu. Jury pod uwagę wzięło walory smakowe, estetykę wykonania i kreatywność autorów.

- **"Magia miodu w kuchni ZERO WASTE".**

Celem konkursu było przygotowanie przez 2-osobowe grupy deseru z miodem w ściśle określonym czasie (60-90 min). Jury oceniając deser pod uwagę wzięło: tematykę konkursu, walory smakowe potrawy, dekorację, sposób podania, pomysłowość i oryginalność. W konkursie wzięło udział 9 zespołów.

Wykonany deser z miodem - fot. własna

- **„Pszczola"**

Celem konkursu było wykonanie hotelu dla owadów, plakatu lub prezentacji promującej produkty pszczele. Jury pod uwagę wzięło estetykę wykonania oraz kreatywność uczniów.

Wykonany „Hotel” dla pszczół - fot. własna

Nagrodzeni uczniowie - fot. Własna

W ramach innowacji odbyły się wycieczki do Nadnoteckiego Instytutu UAM w Pile do pasieki edukacyjnej prowadzonej przez Fundację „Pszczoła”.

W ramach wycieczki uczniowie mogli wejść i skorzystać z domku do apiterapii, obejrzeli ogródek przy pasiece, pasiekę edukacyjną oraz pszczołę pod binokulem. Na zakończenie wycieczki obejrzeli gniazda owadów oraz wykonali własnoręczne świecek.

Uczniowie podczas zajęć w laboratorium NIUAM w Pile - fot. własna

Uczniowie podczas zajęć w pasiece edukacyjnej - NIUAM w Pile - fot. własna

Założenia innowacji zostały w pełni zrealizowane. Efektem jej był większy poziom wiedzy uczniów w zakresie pszczół, produktów pszczelich oraz piękne prace młodzieży w konkursach. Przeprowadzona innowacja wpłynęła na podniesienie jakości pracy szkoły, promując budowanie pozytywnego wizerunku w wśród uczniów i rodziców. Zaangażowała młodzież do aktywnego i świadomego uczestnictwa w nowatorskich zajęciach, zachęciła do pogłębienia wiedzy o pszczołach, produktach pszczelich ich wartości dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu. Zajęcia zainicjowały działania na rzecz świadomej ochrony owadów, w ich naturalnym środowisku bytowania. Ponadto uczniowie sprawdzili swoje umiejętności z użyciem narzędzi interaktywnych. Przeprowadzone zajęcia zostały uznane przez uczniów jako ciekawe i przydatne w życiu codziennym. Okazało się, że lekcja biologii może być fascynująca.

Kinga Hering, Nauczyciel języka angielskiego, Szkoła Podstawowa nr 11 im. Królowej Jadwigi w Pile

Dobre praktyki na naukę języka angielskiego przed egzaminem ósmoklasisty

Egzamin ósmoklasisty z języka angielskiego to egzamin sprawdzający wiedzę i umiejętności uczniów nabyte w przeciągu nauki z klas I-VIII szkoły podstawowej. Kluczowe elementy sprawdzane na egzaminie to gramatyka i słownictwo. W przypadku zagadnień gramatycznych lista ich jest dość obszerna, np. 7 czasów gramatycznych, zdania warunkowe czy stopniowanie przymiotników. Z kolei umiejętności ucznia sprawdzane są poprzez czytanie, słuchanie, funkcje językowe, środki językowe oraz pisanie.

W roku 2024 egzamin ósmoklasisty z języka angielskiego odbędzie się 16 maja a to oznacza, że będzie miał miejsce szybciej niż w poprzednim roku szkolnym. Uczniowie, którzy do niego przystąpią, będą mieli mniej czasu na przygotowanie się, dlatego warto rozpocząć powtórki jak najwcześniej, najlepiej już od września.

Od czego warto zacząć?

Przede wszystkim od dobrego planu przygotowań. Umiejętność planowania jest niezmiernie ważną umiejętnością z punktu widzenia uczniów. Umożliwi im osiągnięcie sukcesów nie tylko w szkole, ale i w całym późniejszym życiu. Każdy uczeń powinien umieć zaplanować sobie dokładny czas na to co, kiedy i w jakich warunkach będzie powtarzać i utrwalać.

Planowo w tygodniowym rozkładzie nauczania języka angielskiego w klasie ósmej uczniowie korzystają z zajęć języka angielskiego 3 razy w tygodniu, ale to często nie wystarczy, żeby zdać egzamin z zadawalającym wynikiem. Jaka jest tego główna przyczyna? Chodzi o to, że w klasie ósmej pojawia się mnóstwo nowych zagadnień leksykalnych i gramatycznych, które nauczyciel musi wprowadzić i które muszą być przyswojone przez ucznia. Z tego względu zaleca się dodatkowe samodzielne powtórki uczniowskie utrwalające materiał z wcześniejszych lat nauki. I rzeczywiście wydają się one być niezbędnym elementem wszelkich przygotowań.

Jak zachęcić uczniów do nauki?

Już we wrześniu warto zaproponować naukę powtarzania, utrwalania języka w inny sposób niż ma to miejsce w szkole. Można zaprezentować uczniom różnorodne sposoby podejścia do tego zadania. Może to być codziennie po 15 minut albo dwa/trzy razy w tygodniu po 30 minut. Najlepiej wyznaczyć sobie konkretne dni powtórzeń. Wszystko zależy od indywidualnych predyspozycji uczniów, ich preferencji dotyczących godzin nauki czy możliwości związanych z harmonogramem innych obowiązków. Osobiście uważam, że powtórki 30 minutowe są najbardziej efektywne dla ucznia z tego względu, że można je praktycznie wprowadzić każdego dnia. Najważniejsza jest wewnętrzna motywacja ucznia.

Przykładowy plan tygodniowy ucznia mógłby wyglądać następująco:

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
30 minut (utrwalenie słownictwa)		30 minut (utrwaleni e grama- tyki)		15 minut (utrwaleni e słucha- nia)		

Poprzez zastosowanie konkretnego planu uczeń ma pewność, że utrwali najważniejsze komponenty języka angielskiego (gramatykę, słownictwo i słuchanie) a jednocześnie uporządkuje swoją wiedzę językową. Równocześnie warto zachęcić ucznia do utworzenia checklisty, którą będzie „odhaczać” po jednorazowym powtórzeniu. Przykładowa lista powinna zawierać spis zagadnień wymaganych do egzaminu ósmoklasisty

Słownictwo	Gramatyka	Słuchanie
Praca	Present simple	Zadanie na uzupełnianie luk
Jedzenie	Present continuous	Zadanie na dopasowanie
Nowe technologie	Liczebniki główne	
Sport	Rzeczowniki policzalne	

Rekomendowane platformy do nauki słownictwa

Aplikacje do nauki słownictwa są świetnym narzędziem do poprawienia znajomości języka obcego. Poniżej przedstawiam Państwu aplikacje, które warto polecić naszym uczniom w celu utrwalenia słownictwa.

Insta.Ling- aplikacja utrwalająca naukę słownictwa z lekcji. Osobiście przetestowałam ten program w pracy z uczniami i co najbardziej się im podobało, to fakt, że bardzo łatwo zapamiętywali nowe słownictwo z lekcji. Zadania w Insta.ling utrwały ich pisownię w bardzo przyjemny sposób, a osoby za systematyczną pracę były nagradzane pozytywną oceną, co stanowiło dodatkową zachętę dla ucznia, żeby korzystać z aplikacji codziennie.

Quizlet- uważam, że jest jeszcze bardziej intuicyjnym programem od Inst.Ling. Utrwala naukę słownictwa poprzez stosowanie fiszek interaktywnych. Quizlet ma bardzo bogaty zasób materiałów, fiszki są pogrupowane praktycznie wszystkimi rozdziałami z książek do nauki języka angielskiego. Nauka może odbywać się zarówno z wykorzystaniem komputera, tabletu czy na telefonie.

Polecane książki do utrwalenia gramatyki

Gramatyka jest nieodłącznym elementem do nauki języka obcego. Zasady gramatyki, trzeba opanować i utrwać, jeśli nasi uczniowie myślą o 100% wyniku z egzaminu ósmoklasisty. Poniżej przedstawiam dwie propozycje książek gramatycznych, które warto posiadać w swojej bibliotece.

Nauka czasów w języku angielskim dla wrokołowców autorstwa Anny Szpyt, to propozycja książki dla osób, które najlepiej zapamiętują poprzez grafiki, rysunki, kolory. Nie od dziś wiadomo, że żeby zapamiętać należy stosować różne metody zapamiętywania i książka ta doskonale opisuje, w jaki sposób uczy się nasz umysł i jak efektywnie można używać pamięci wzrokowej oraz przestrzennej do zapamiętania gramatyki w języku angielskim.

Druga propozycja to *Timesaver visual grammar (Elementary-Intermediate)* autorstwa Marka Fletchera i Richarda Munsy. Uczeń poprzez różne historyjki obrazkowe utrwała gramatykę angielską. Postacie w historyjkach mają imiona brytyjskie. Pod częścią wizualną znajdują się zdania do uzupełnienia odpowiadające konkretnemu zagadnieniu gramatycznemu.

Polecane adresy stron internetowych do utrwalenia słuchania

Umiejętność słuchania jest dla uczniów najbardziej problematyczną umiejętnością, bardzo często uczniowie obawiają się niezrozumienia tekstu słuchanego. Z tego względu warto za-

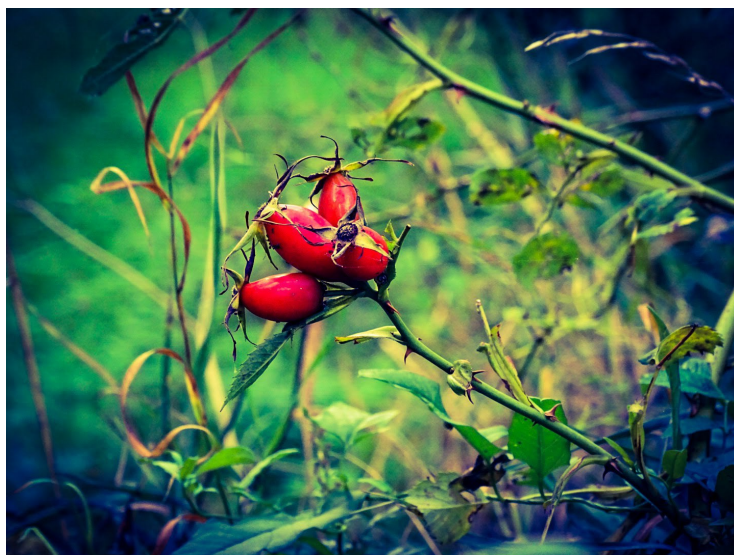
chęć ich do korzystania ze stron, na których uczniowie bezstresowo będą mogli przećwiczyć własne umiejętności.

Pierwsza polecana strona internetowa o nazwie engly.pl, adres strony: <https://engly.pl/> [ostatni dostęp z dnia 18.09.2023r.] zawiera bardzo dużo przykładowych zadań, które mają formę zadań egzaminacyjnych. Wymienię kilka: zadania z lukami, dobieranie, reagowanie ze słuchu, wybór wielokrotny. Wszystkie zadania są zadaniami interaktywnymi na poziomie A1/A2.

British council Learn English Teens, adres strony: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/listening> [ostatni dostęp z dnia 18.09.2023r.] to kolejna strona dla uczniów, którzy chcą w praktyczny sposób przećwiczyć swój angielski na poziomie od A1 do C1. Po odsłuchaniu kilkuminutowego filmu, uczeń wykonuje zadania do zrozumianego tekstu. Filmy te są atrakcyjne dla młodzieży, ponieważ poruszają bardzo ciekawe tematy dla uczniów, np. niesamowite fakty przyrodnicze, rady przed egzaminem, ważni ludzie, najważniejsze święta.

Warto wspomnieć również o stronach opracowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Na stronie CKE Poznań można korzystać z gotowych zestawów powtórzeniowych. Można je znaleźć poprzez wejście na stronę CKE, które kryją się pod zakładką materiały dodatkowe, w zestawie zadań powtórkowych. W takiej powtórcie egzaminacyjnej mamy udostępniony plik dźwiękowy wraz z odpowiedziami do zadania. Adres strony: <https://www.cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/materialy-dodatkowe/zestawy-zadan-powtorkowych/> [ostatni dostęp z dnia 18.09.2023r.].

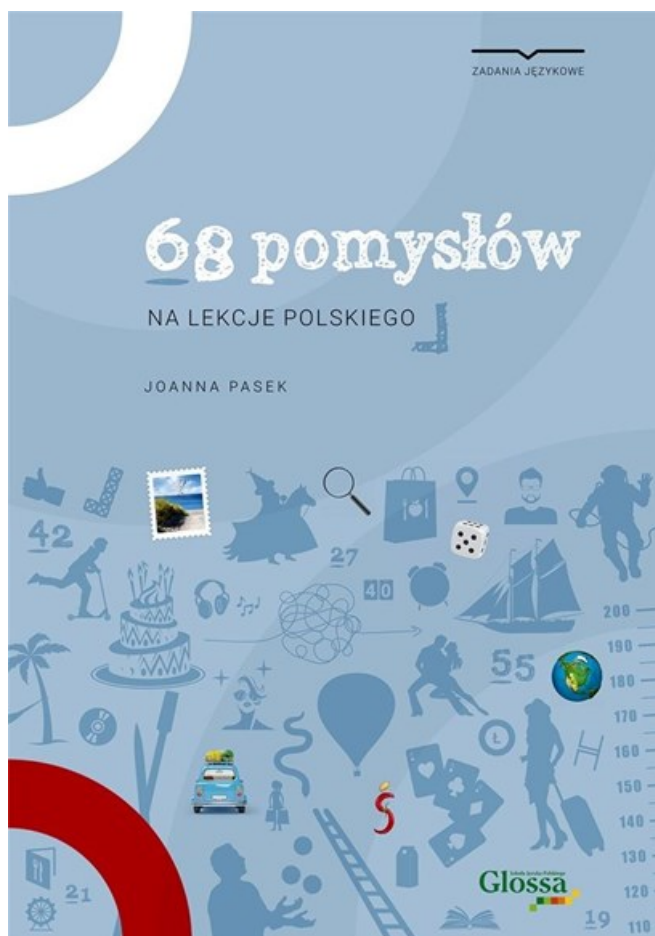
Mam nadzieję, że zaprezentowane przeze mnie dobre praktyki na naukę języka angielskiego znajdą odzwierciedlenie w Państwa pracy z uczniami oraz pomogą Państwa uczniom w pełni wykorzystać ten rok szkolny. W końcu "praktyka czyni mistrza". Umiejętnie opracowany plan działań połączony z różnymi metodami nauki języka angielskiego na pewno wpłynie na wysoki poziom językowy Państwa uczniów.

fot. Emilia Jaworska-Weyders

Dominika Łusiewicz, nauczyciel bibliotekarz CDN w Pile – PBP W Pile

Polecam... 68 pomysłów na lekcje polskiego ¹

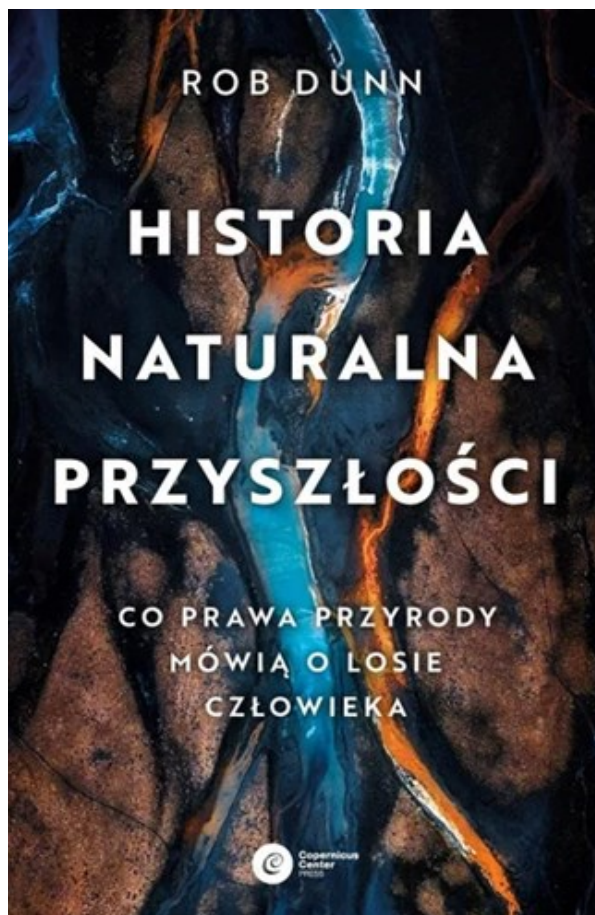

68 pomysłów na lekcje polskiego to zestaw gotowych zadań i kart pracy, opracowany głównie na potrzeby nauki języka dla obcokrajowców. Autorka jest lektorką języka angielskiego i polskiego jako obcego. Stworzyła zbiór ciekawych i kreatywnych materiałów w formie aktywizujących zadań językowych, które sprzyjają nauce i powtarzaniu słownictwa, gramatyki i zagadnień leksykalnych oraz doskonaleniu umiejętności swobodnej wypowiedzi w języku polskim. Łączy narzędzia stare i nowe: sięga po sprawdzone kalambury, rebusy, krzyżówki, stosuje elementy grywalizacji – np. statki, gry planszowe, metodę storytellingu i role play. Nauczyciel może kierować się instrukcją, skorzystać z dodatkowych propozycji lub inspirować się nimi według własnej wizji.

¹ Joanna Pasek, 68 pomysłów na lekcje polskiego / Wydanie pierwsze - Kraków : Szkoła Języka Polskiego Glossa, 2022, 164 strony : fotografie, ilustracje ; 30 cm.

Natasza Knop-Wrzalik, doradca metodyczny nauczycieli geografii, CDN w Pile

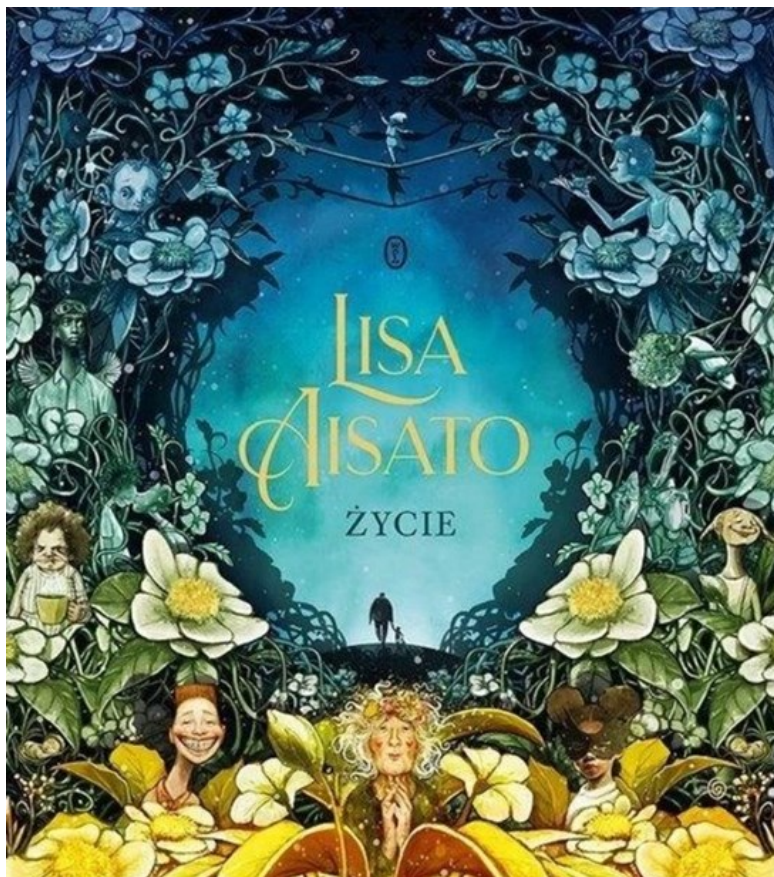
Polecam... Historia naturalna przyszłości ¹

Czy przyszłość można antycypować na podstawie przeszłości? Czy jesteśmy w stanie domyślić się, co czeka nas w kolejnych dekadach zmian w naturze wywołanych działalnością człowieka? Okazuje się, że wyciągając wnioski z praw przyrody możemy przewidzieć wiele zjawisk, których świadkami będziemy w najbliższym czasie. Taką właśnie interpretację nadchodzących procesów przedstawia autor „Historii naturalnej przyszłości”. Książki, z którą powinien zapoznać się każdy człowiek wrażliwy na otaczające go środowisko. Robb Dunn w jedenastu rozdziałach w jasny sposób prezentuje przykłady ewolucji gatunków i wskazuje ich znaczenie dla przebiegu współcześnie zachodzących zmian. Książka pobudza do refleksji nad naszym sposobem traktowania zasobów przyrody i ostrzega przed jego konsekwencjami. Czy człowiek, jako gatunek, jest w stanie przetrwać? Odpowiedź na to pytanie nie jest jednoznaczna...

¹ Robb Dunn, „Historia naturalna przyszłości. Co prawa przyrody mówią o losie człowieka.”, tłum. K.Skonieczny, Copernicus Center Press, Kraków 2023

Katarzyna Kwaśnik, nauczyciel konsultant, CDN w Pile

W świecie książek obrazkowych (picturbooki)... Lisa Aisato – Życie¹

„Życie” to fascynujący zbiór ilustracji norweskiej artystki, opowiadający o beztróskim dzieciństwie, o buncie dojrzewania, o trudach dorosłości pełnych wzlotów, upadków i wątpliwości. W końcu starość, ze swą mądrością i tęsknotą za tym, co już było i nigdy nie powróci. Ale też starość spokoju, miłości wielopokoleniowej rodziny.

To opowieść o alternatywnych torach życiowych, gdzie z jednej strony są straty, a z drugiej miłość przeplatająca się z ogromnym oddaniem.

Książka wyróżniona Nagrodą Księgarzy Norweskich w 2019 roku. W części tekstowej przetłumaczona na język polski przez Wojciecha Manna.

Wspaniała i bezpretensjonalna, gdzie każda ilustracja to osobna historia, pełna emocji towarzyszących każdemu przeżytemu „Życiu”.

Polecam... doznacie ogromu refleksji życiowych. Być może warto o „życiu” porozmawiać z dziećmi i młodzieżą

¹ Życie / Lisa Aisato ; przełożył z języka angielskiego Wojciech Mann.
Kraków: Wydawnictwo Literackie, copyright 2021. - [199] stron: ilustracje kolorowe;

fol. Emilia Jaworska-Weyders

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

PLACÓWKI OŚWIATOWE PROWADZONE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO PODLEGŁE DEPARTAMENTOWI EDUKACJI I NAUKI

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu

pełna informacja dostępna na stronie:
www.odn.kalisz.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdnkonin.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdn.leszno.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdn.pila.pl

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu

pełna informacja dostępna na stronie:
www.odnpoznan.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

www.cwrkdiz.kalisz.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

www.cwrkdiz.konin.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie

www.cwrkdiz.leszno.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile

www.cwrkdiz.pila.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

www.cwrkdiz.poznan.pl

Placówki Oświatowe Prowadzone Przez
Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego:

- w **Gnieźnie**, ul. Mieszka I nr 27, www.medyk.gniezno.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny

- w **Koninie**, ul. Przemysłowa 4, www.medyk.konin.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Elektroradiolog, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Higienistka Stomatologiczna

- w **Ostrowie Wielkopolskim**, ul. Limanowskiego 17,

www.msz-ostrow.cba.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny, Opiekunka Dziecięcia, Higienistka Stomatologiczna, Asystentka Stomatologiczna, Technik Elektroradiolog

- **Nr 1 w Poznaniu**, ul. Szamarzewskiego 99, www.msz.poznan.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny, Ortopystka, Technik BHP, Technik Elektroradiolog, Technik Elektroniki i Informatyki Medycznej

- **Nr 2 w Poznaniu**, ul. Mostowa 6, www.wsck.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Asystentka Stomatologiczna, Higienistka Stomatologiczna, Technik Dentystyczny, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Opiekun Medyczny, Opiekun Osoby Starszej, Opiekun w Domu Pomocy Społecznej, Opiekunka Dziecięcia, Technik Masażysta, Terapeuta Zajęciowy

- w **Rawiczu**, ul. gen. Grota Roweckiego 6, www.medyk-rawicz.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Technik Usług Kosmetycznych, Technik BHP, Opiekun Osoby Starszej, Terapeuta Zajęciowy, Opiekun w Domu Pomocy Społecznej, Opiekunka Środowiskowa, Opiekunka Dziecięcia, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Technik Masażysta, Opiekun Medyczny

- w **Złotowie**, ul. Szkołna 3, www.wsckziu-zlotow.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Opiekun Medyczny, Technik Archiwista, Technik Masażysta, Technik Usług Kosmetycznych, Opiekunka Dziecięcia

**Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Ustawicznego
we Wrześni**, ul. Wojska Polskiego 2a, www.wscku-wrzesnia.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

- Florysta, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Logistyki, Technik Administracji, Technik Archiwista, Technik Rachunkowości, Opiekun Medyczny, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Technik Budownictwa

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile
64-920 Piła, ul. Bydgoska 21
tel. 67 352 17 50
www.cdn.pila.pl